

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Кафедра обліку і аудиту

Ангелова Дар'я Олександрівна

**ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Кваліфікаційна робота магістра на здобуття
ступеня вищої освіти: магістр
галузі знань: 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності: 071 «Облік і оподаткування»
за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит
підприємницької діяльності»

Керівник кваліфікаційної
роботи магістра:
д-р. екон. наук, професор
Великий Ю.В,

Рецензент:
д-р. екон. наук, професор
Норд Г.Л.

Миколаїв 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1 ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1. Економічна сутність поняття інтегрованої звітності	7
1.2. Характеристика основних показників формування інтегрованої звітності	14
1.3. Процес формування інтегрованої звітності закордоном	22
2 МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
2.1. Методика формування інтегрованої звітності	27
2.2. Методи облікового дослідження інтегрованої звітності	33
3 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА	
3.1. Економічний аналіз результатів діяльності підприємства	40
3.2 Застосування методів обліку інтегрованої звітності	53
3.3. Моделювання фінансових результатів підприємства	61
4 ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБҐРУНТУВАННЯМ РЕКОМЕНДАЦІЙ З УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	78
ВИСНОВКИ	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	88
ДОДАТКИ	95

ВСТУП

Актуальність дослідження. Із середини 2000-х років все більшу популярність здобуває інтегрована звітність - новий інструмент, що поєднує в собі не тільки фінансову але також іншу інформацію про підприємство, що надає можливості ознайомитись з показниками підприємства нарівні з її екологічною складовою, стилем управління, планом розвитку, роблячи акцент на взаємозв'язок даних аспектів.

Така звітність дозволяє користувачам одержати прозору інформацію щод усіх ресурсів організації. Користувачем інтегрованої звітності може стати будь-яка особа (інвестор, акціонер), зацікавлений в одержанні інформації про всі сфери діяльності, на основі якої буде побудований план взаємодії з даною організацією. Основна мета такої звітності полягає в поясненні принципів функціонування підприємства для різних стейкхолдерів.

Актуальність впровадження інтегральної звітності підтверджується тим, що інвестори вимагають усе більше іншої інформації, не тільки фінансову. Їм цікава не просто інформація про економічне становище, яку містить бухгалтерська звітності, але й інформація про соціальні, екологічних і економічних показниках.

Надання інтегрованої звітності користувачам в умовах конкурентоспроможності є дієвим способом звернуть увагу інвесторів та підвищення іміджу підприємства.

Поява даного виду звітності є закономірною. Конфлікт між потребами інвесторів для створення найбільш повної картини вартості компанії і та інформація, яка зараз має відображення у фінансовій звітності, зростає.

Інтегрована звітність допомагає зменшити конфлікт та пояснити, як процес створення цілісного баження стану організації та має вплив на ринки капіталу. А також має змогу допомогти користувачам зазирнути далі ніж

короткострокові результати компанії, щоб сформувані чіткі погляди на довгострокову вартість компанії.

Інтегрована звітність з'явилася в результаті пошуку вирішення проблеми недоліку інформації про діяльність підприємства зі сторони користувачів. Фінансова звітність не в змозі повною мірою відобразити, наскільки успішна компанія. Виникла необхідність розробки звіту, що включає не тільки економічні, але і також показники, і інформацію про ризики й перспективи розвитку, який дозволив би ухвалювати й менеджерам, і власникам, і постачальникам капіталу більш зважені рішення з погляду сталого розвитку підприємства й соціально відповідального розміщення ресурсів.

Дослідженню основ формування інтегрованої звітності були присвячені роботи П.Ф.А. Діллін і П. Харріса, М. Монтекальво, Ф. Фарнеті й Ш. ДЕ Вільєра, К.А. Адамс, Д. Гібасер, М. Родріге й Д.-Л. Аржалє, Л. Рінальдї, Д. Унермана й Ш. ДЕ Вільєра, А. Лаї, Д. Мелоні й Р. Стачезіні, Р. Рот, Н. Чейххруху й М. Харат, А.У.Х. Юїп і Н.М.П. Бокен, Ч. Гібсона, К. Раміна й К. Реймана й ін.

Але, і, сьогодні має потреба у дослідженні, яке б узагальнило, систематизувало існуючі відомості з даної теми.

Враховуючи все вищесказане, була обрана тема дипломної роботи: "Інтегрована звітність: стан та перспективи розвитку".

Гіпотеза дослідження ґрунтується на баченні, що для системи бухгалтерського обліку з'являється шанс відновлення статусу головної функції управління, інформаційного забезпечення довіри і прогностичності задля напрацьованя теоретико-методологічних і практичних рекомендації з побудови та організації інтегрованої звітності.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробка на цій основі практичних рекомендацій з удосконалення засад складання звітності та її аналізу в системі інформаційного забезпечення прийняття рішень.

Для досягнення мети в роботі поставлені та вирішені наступні завдання:

- дослідити теоретичне обґрунтування особливостей обліку і аналізу інтегрованої звітності підприємства;
- визначити існуючі методичні підходи дослідження процесу формування інтегрованої звітності підприємства;
- проаналізувати фінансові результати підприємства;
- дослідити методику моделювання фінансових результатів;
- провести комплексну інтерпретацію результатів дослідження та зробити обґрунтування рекомендацій з удосконалення побудови та організації інтегрованої звітності на підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес формування інтегрованої звітності.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних засад та організаційно-практичний інструментарій формування інтегрованої звітності.

Методами дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Дослідження теоретичних та методичних аспектів побудови та організації інтегрованої звітності на підприємстві проводилось із застосуванням методів додавання, віднімання та порівняння. Розроблено рекомендації щодо удосконалення побудови та організації інтегрованої звітності підприємства за допомогою аналізу та синтезу, використано коефіцієнтний, табличний, графічний та факторний методи.

Інформаційною базою дослідження є наукові джерела (монографії, наукові статті вітчизняних і зарубіжних вчених із проблем бухгалтерського обліку, матеріали конференцій); офіційні документи (кодекси, закони та підзаконні нормативно-правові акти України та міжнародних організацій); дані установчих документів, фінансової та статистичної звітності досліджуваного підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розвитку теоретичних, методичних положень та організаційно-практичний

інструментарій формування інтегрованої звітності. Основні положення наукової новизни полягають у наступном:

удосконалено:

- сукупність принципів інтегрованої звітності як ієрархічної системи, у якій, на відміну від існуючих, за спрямованістю та цілями використання виділено три групи принципів, які враховують поліфункціональну спрямованість інтегрованих звітів: структурні, організаційні та якісні;

дістало подальший розвиток:

- класифікація ризиків в інтегрованій системі обліку, нові можливості систематизації шляхом віднесення бізнес-ризиків за розділами інтегрованої звітності та бухгалтерського обліку, за етапами інноваційних проектів, що формують інтегровану звітність.

Практичне значення отриманих результатів допоможе підприємству удосконалити процес організації обліку та аналізу використання прибутку, а також покращити фінансовий стан та підвищити прибуток підприємства.

Апробація результатів дослідження та публікації. Відповідно до отриманих результатів дослідження були представлені тези на XXIV Всеукраїнській науково-практичній конференції.

1 ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність поняття інтегрованої звітності

В сучасному світі опублікована звітність компаній стає одним з основних засобів підтримки зв'язку із зацікавленими користувачами. Тому завжди актуальною залишається проблема якості й змісту звітності, її інформаційна повнота, здатність відображати показники діяльності компанії з усіх боків. Саме із цих припущень 9 грудня 2013 року Міжнародна рада по інтегрованій звітності (МСІО) опублікувала міжнародну концептуальну основу для складання нової форми звітності яка мала назву інтегрована звітність. Ця звітність, поєднує в собі фінансову й нефінансову інформацію, відбиває можливості компанії створювати й підтримувати свою вартість у різних проміжках часу перспективі.

Інтегрований звіт є дієвим інструментом розкриття інформації про стратегічні моделі компанії. На мою думку, інтегрована звітність - це нова модель звіту, що сприяє одержанню повної картини діяльності, про яку звітує компанія, можливі ризики і перспекти її розвитку, яка складається з фінансової й нефінансової інформації в єдиний документ. Інтегрована звітність створенна з цілю розширення й консолідації існуючих практичних приймань звітності, яка відбиває інформацію, що дозволяє оцінити вартість компанії [4, с. 103].

Інтегрована звітність створенна для :

- підвищення рівня якості інформації, її доступності для постачальників фінансових ресурсів для більш ефективного їхнього розподілу;
- створення єдиного підходу для сформування звітності, у якій була б представлена інформація про набір факторів, що виявляють вплив на діяльність компанії та і її можливості для створення вартості протягом тривалого часу;

- краще розуміння видів капіталів - виробничого, фінансового, природного, людського, соціально-репутаційного й інтелектуального та і їх взаємозалежності;

- розвиток інтегрованого мислення, що сприяє прийняттю рішень, спрямованих на створення вартості в короткостроковому, середньостроковому й довгостроковому періоді.

Поняття інтегрованого мислення ключове під час складання інтегрованої звітності. Інтегроване мислення враховує такі основні фактори, які можуть вплинути при створюванні вартості компанії протягом тривалого часу: [23 ,с. 87]

- всі види капіталу компанії, враховуючи цього ефективний розподіл;

- стратегічну модель компанії та її взаємодію із зовнішнім середовищем, усі можливості, ризики, з якими зустрічається компанія;

- діяльність компанії в минулому, зараз й в майбутньому.

Включення у звіт нефінансової інформації надає можливість вийти за межі аналізу витрати і прибуток, аналізу зв'язок "витрати - ефективність", який зорієнтований на співвідношення витрати і її результат, а через набір показники у різних системах виміру.

Зацікавлені сторони одержують можливість оцінити й зіставити не економічні й соціальні цінності, що відображають усі сторони діяльності компанії.

Активне запровадження інтегрованого мислення надає тісний зв'язок інформації, та інформаційних систем, які підтримують внутрішню й зовнішню звітність, а також надануть інформацію, для підготовку інтегрованого звіту".

Як уже стало зрозумілим, інтегрований звіт - є способом єдиної відповіді компанії на запити основних стейкхолдерів і вимоги регулювальних органів. Ціль звіту - надавати інформацію про "капітали" організації - ресурсах і взаєминах, які використовує й на які впливає компанія, і надати

пояснення постачальникам фінансових ресурсів, у який спосіб організація створює вартість протягом тривалого часу [31, с. 5].

Перші інтегровані звіти почали з'являтися ще в середині 2000-х років як результат розвитку корпоративної звітності деяких компаній. А в 2007 році на міжнародному конкурсі по річній звітності Corporate Register була оголошена номінація "Кращий інтегрований звіт". У тому ж році Принц Уэльський разом із проектом "Облік стійкості" ("Accounting for Sustainability") представив документ Connected Reporting Framework. В 2009 р. був випущений ще один документ Connected Reporting "how to" guide. Саме ці документи заклали основу для формування єдиного стандарту по інтегрованій звітності.

Найважливішою подією на шляху запровадження інтегрованої звітності стало створення в 2010 році спеціального органу, що контролює підготовку інтегрованих звітів - Міжнародної ради по інтегрованій звітності (IRC, або MPI3). Склад Ради складають представники різних секторів - інвестиційного, професійного бухгалтерського, розроблювачі стандартів і ін. Основна місія Міжнародної ради по інтегрованій звітності - формування єдиної світової концепції інтегрованої звітності, яка являє спільну фінансову й нефінансову інформацію в ясному, послідовному й порівнянному форматі.

Лідером з впровадження інтегрованої звітності є ПАР. З 1 червня 2010 року, згідно з Кодексом Кінга III (King III Code on Governance), усі південноафриканські компанії, що були зареєстровані на фондовій біржі Йоганнесбурга (ПАР), були зобов'язані представляти інтегрований звіт. Також в 2010 році в ПАР був створений Комітет з інтегрованої звітності (IRC), однієї з основних завдань якого була розробка посібника з інтегрованої звітності для компаній, що входять у лістинг біржі. Комітет очолив професор Мервін Кінг, який є головою МСІО [29, с. 86].

В даний час у багатьох країнах введено обов'язкові, добровільні рекомендації для компаній, які розкривають інформацію про сталий розвиток. Наприклад, в Данії 100 топових компаній зобов'язані опублікувати

інтегрований звіт, а у Швеції компанії з державною участю повинні випускати інтегровані звіти. Є вимога включати в річну звітність як фінансову, так і нефінансову інформацію втримується й у Директиві по прозорості й Директиві з модернізації звітності Європейського Союзу. Інші країни, у т.ч. Бразилія, Індія, Франція також беруть активну участь у процесі переходу до інтегрованих звітів, зобов'язуючи компанії, чиї акції є на фондових біржах, публікувати інтегровані звіти. У Китаї, зобов'язують великі компанії включати у свої звіти інформацію про екологічний і соціальний вплив, а також корпоративне керування.

Інтегрований звіт за визначенням МСІЗ це коротка інформація про те, як стратегія, управління, результати діяльності та перспективи організації в контексті зовнішнього середовища веде до створення вартості протягом короткострокового, середньострокового і довгострокового періоду [2]. Варто зазначити, що праці вітчизняних та закордонних науковців, які присвячені пошуку єдиного поняття інтегрованої звітності.

Інтегрована звітність – це нова модель звітності компанії, в основі якої покладено концепцію інтегрованого мислення, яка передбачає гармонію у фінансовій і нефінансовій звітності, де міститься узагальнена інформація про фінансовий стан та результати фінансово-господарської, соціальної та екологічної діяльності підприємств, що стає можливим надати оцінку ефективності прийнятих управлінських рішень та визначити стратегічні аспекти розвитку.

Головна відмінність інтегрованої звітності від традиційної фінансової полягає в тому, що тут зацентровано на людських, фінансових, виробничих, інтелектуальних, соціальних і природних ресурсах підприємства. Як зазначає Іен Бол, виконавчий директор Міжнародної федерації бухгалтерів: «Мета інтегрованої звітності – не збільшити тягар звітності на підприємствах. Швидше така звітність повинна допомогти підприємству і всім зацікавленим сторонам приймати правильні рішення в питанні розподілу ресурсів. Інтегрований звіт – це потужний механізм, покликаний допомогти всім

прийняти найкращі рішення щодо ресурсів, які споживаються, та господарського життя компанії». Головним недоліком сучасної традиційної звітності є те, що в ній не надають достатньої уваги таким факторам розвитку підприємства, як ризикменеджмент, довгострокова стратегія розвитку, нагляд і стійкість бізнес-моделі підприємства [44, с. 76].

Мета створення інтегрованої звітності є побудова єдиної концепції корпоративної звітності, структурованої навколо стратегічних завдань підприємства, стандартів корпоративного управління і самої моделі бізнесу та комплексне відображення всіх видів капіталу, а не тільки фінансового. Інтегрована звітність може відобразити діяльність, результати, перспективи розвитку підприємства у взаємозв'язку з державою (політичні ризики, соціальна відповідальність), навколишнім середовищем (екологічна відповідальність), умовами, що постійно змінюються, до яких можна віднести: глобалізацію, інтеграційні процеси у світовій економіці, збільшення чисельності населення, його старіння, дефіцит ресурсів, зріст рівня забруднення навколишнього середовища, інтенсифікацію міграційних потоків, відтік талановитої молоді за кордон, диспропорції демографічного й економічного розвитку, етнічні та національні конфлікти.

У сфері сільськогосподарського виробництва Для системи управління вагоме значення набувають нефінансові показники. Надзвичайно великою мірою на розвиток і стан сільськогосподарського підприємства впливають фактори, що проявляються через природно-кліматичні, трудові, матеріальні умови функціонування, ринкові нестабільні умови, політику ціноутворення в аграрному секторі, сезонність, конкурентоспроможність тощо.

Головні завдання інтегрованої звітності: об'єднання, стандартизація різних форм нефінансової звітності, інтеграція нефінансових і фінансових показників діяльності підприємств, стимулювати до більш ефективного, згуртованого підходу корпоративної звітності, яка розкриває інформацію про усі фактори, що впливають на підприємство в матеріальному аспекті, а також

доповнює інші типи звітності, що дозволяє сформулювати цілісне бачення становища підприємства [18, с. 95].

Поняття «інтегрована звітність» багатогранне. У науковій літературі інтегровану звітність розглядають як форму надання фінансової та нефінансової інформації, інструмент, за допомогою якого зацікавленим сторонам представлено підприємство зі своєю стратегією, сукупність способів отримання даних для ухвалення управлінських рішень. У середовищі вчених-економістів існують різні підходи до трактування поняття інтегрованої звітності (табл. 1.1.).

Таблиця 1.1.

Сутність поняття «інтегрована звітність» в наукових виданнях

Автор	Визначення
Адамс С., Сімнетт Р.	Інтегрована звітність – нова парадигма звітності, яка є цілісною, адаптивною, стратегічною, суттєвою і актуальною до різних часових вимірів.
Міжнародний стандарт <IR>	Інтегрований звіт являє собою короткострокове відображення того, як стратегія, управління, результати і перспективи організації в контексті зовнішнього середовища ведуть до створення вартості в коротко-, середньо- і довгостроковій перспективі .
Вахрушина М. А.	Інтегрований звіт повинен розкривати характер впливу менеджменту на шість видів капіталу компанії (фінансовий, виробничий, людський, інтелектуальний, природний і соціальний), від ефективної взаємодії яких залежать майбутні грошові потоки організації. Таким чином, інтегрована звітність зафіксує факт переходу від сучасного управління виключно фінансовим капіталом до управління шістьма перерахованими вище його видами.
Проданчук М. А.	Інтегрована (корпоративна) звітність – гармонізація фінансової та нефінансової звітності, де узагальнено інформацію про фінансовий стан та результати фінансово-господарської, соціальної та екологічної діяльності підприємств, що дає можливість оцінити ефективність прийнятих управлінських рішень та визначити стратегічні аспекти розвитку.

Консультаційне керівництво з інтегрованої звітності ІІРС	Інтегрований звіт ставить за мету стислого відображення того, як стратегія, управління, результати і перспективи організації в контексті зовнішнього середовища призведуть до створення вартості в короткостроковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі.
Романенко О. А., Комірна О. В.	Інтегрована звітність акцентується на стратегії підприємства. Через те, що головною функцією звітності підприємства є надання прозорої та достовірної інформації для ухвалення рішень у зв'язку зі змінами у світі, від звітності очікується цілісне відображення діяльності підприємства – стратегії, ризиків, стійкості бізнес-моделі підприємства.
Драгер Х.	Інтегрована звітність – це не просто звітний текст, який готується раз на рік. Це частина безперервного процесу. Інтегрована звітність – виклик образу мислення. Інтегроване мислення – це не що інше, як управління змінами.
Макаренко В. Ю.	Інтегрована звітність являє собою своєрідний інформаційний інструмент, за допомогою якого зацікавленим сторонам представлено підприємство зі своєю стратегією, використовуваними ресурсами, можливостями, можливими загрозами та ризиками, що можуть виникнути на шляху її реалізації.

Аналізуючи зазначені вище визначення інтегрованої звітності, встановлені й систематизовані основні підходи, які найчастіше використовують вчені:

- новий, інноваційний, еволюційний тип звітності;
- інформація, що сприяє створенню капіталу в різних проміжках часу;
- звітність, яка об'єднує не фінансові та фінансові показники в єдиний формат;
- форма корпоративної звітності [23, с. 76];
- звітність, яка розкриває характер впливу менеджменту на шість видів капіталу компанії (виробничий, фінансовий, інтелектуальний, природний,

людський і соціальний); сформована на принципах сталого розвитку та має стратегію для розвитку компанії;

- відображення зв'язку з концепцією інтегрованого мислення;
- цілісне відображення діяльності підприємства – стратегії, ризиків, стійкості бізнес-моделі підприємства.

У сукупності критерії утворюють єдине цілісне розуміння економічної категорії «інтегрована звітність».

Отже, на мою думку, інтегрована звітність – це новий вид бухгалтерської звітності, що виник як результат становлення концепції сталого розвитку, що розкриває економічний зміст звітної інформації щодо виробничого, фінансового, інтелектуального, природного, людського і соціального капіталу та цілісне відображення діяльності підприємства – ризиків, стратегії, стійкості бізнес-моделі підприємства, метою складання якої є задоволення конкретних інформаційних потреб управлінської системи та зовнішніх користувачів.

1.2. Характеристика основних показників формування інтегрованої звітності

Теорія інтегрованої звітності оглядає компанію як механізм створення доданої вартості у різних періодах часу за допомогою певної стратегії. Тому мета інтегрованої звітності :

- 1) надавати інформацію про капітали, які використовує компанії і на які має вплив;
- 2) надати роз'яснення зв'язку компанії із зовнішнім середовищем і капіталами для створення вартості [43 ,с. 87].

Інтегрована звітність має містити вісім взаємопов'язаних елементів:

- Опис організації та опис зовнішнього середовища організації;
- Управління;

- Можливості та ризики;
- Стратегія компанії та розміщення ресурсів;
- Бізнес-модель;
- Результативність;
- Перспективи в майбутньому;
- Основні принципи презентації інтегрованого звіту; [29, с. 65].

Для визначення відмінностей та зв'язків фінансової та інтегрованої звітності доречно порівняти принципи їхнього складання.

Оскільки у тексті МСФЗ, принципи фінансової звітності чітко не відокремлені, використаємо перелік принципів, наведений у відповідній Директиві ЄС (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2.

Принципи фінансового та інтегрованого звітування

Директива 2013\34\ЄС	Основа інтегрованого звітування
Безперервність	Стратегічний фокус і орієнтація на майбутнє
Розсудливість	Сполученість інформації
Нарахування	Взаємодія із зацікавленими сторонами
Суттєвість	Суттєвість
Собівартість	Стислість
Зіставність	Постійність та зіставність
–	Достовірність та повнота

З табл. 1.2 можна зробити наступний висновок: схожими є лише принципи зіставності та суттєвості. Але зміст цих принципів в інтегрованому звіті є ширшим, аніж у фінансовій звітності.

У табл. 1.3. представлено відмінності інтегрованого звіту від фінансового звіту, зокрема: мислення, яке лежить в основі формування звіту; вид капіталу, який розглядається в звіті; фокус та період часу, який охоплює звіт і його обсяг. Ї

Таблиця 1.3.

Порівняльна характеристика фінансової та інтегрованої звітності

Критерії для порівняння	Фінансова звітність	Інтегрована звітність
1	2	3
Користувачі	Внутрішні та зовнішні	
Спрямованість на користувача	Абстрактна	Конкретна
Мета складання	Надання інформації про фінансовий стан, фінансові результати	Надання інформації про заходи та результати діяльності у соціальній та екологічній сфері
Предметна складова	Економічні результати	Економічні, соціальні та екологічні результати діяльності
Часова спрямованість	Досягнуті результати	Досягнуті результати та плани на майбутнє
Ступінь відкритості інформації	Обмежений	Повний
Вплив на вартісну оцінку бізнесу	Фінансова складова вартості	Нематеріальна складова вартості
Рівень регулювання	Національне законодавство з бухгалтерського обліку	Міжнародні норми
Статус регулюючих документів	Обов'язковий до виконання	Рекомендований до виконання
Необхідність подання	Обов'язковий	Добровільний
Рівень відповідальності	Одноразова матеріальна, кримінальна, адміністративна	Не визначена законодавством України
Види вимірників	Вартісна	Вартісні, кількісні та якісні
Види показників (індикатори)	Фінансові (економічні)	Економічні, екологічні, соціальні
Інформаційна база	Дані фінансового обліку	Дані фінансового та управлінського обліку, а також інша відкрита інформація
Користувачі	Внутрішні та зовнішні	
Змістовне наповнення	Характеристика господарських ресурсів, власного та залученого капіталу, витрат, доходів і фінансового результату, змін у власному капіталі, руху грошових коштів	Характеристика послуг та послуг. Оплата праці, гарантія зайнятості та охорона здоров'я. Фінансові показники, вплив на зовнішнє середовище, кількість створених робочих місць, інвестиції у розвиток регіону.

Форми звітності	<ul style="list-style-type: none"> - баланс; - звіт про фінансові результати; - звіт про власний капітал; - звіт про рух грошових коштів; - примітки до фінансових звітів 	<ul style="list-style-type: none"> - звіт про соціальні або екологічні проекти компанії (звіт про КСВ); - звіт з прогресу; - звіт за GRI стандартом; - звіт за стандартом AA1000
Точність числової інформації	Не допустимі суттєві відхилення від фактичних даних	
Періодичність подання	Щоквартально (річна)	Раз на 1–2 роки
Мислення	Ізольоване	Інтегроване
Капітал	Фінансовий капітал	Всі форми капіталу
Фокус	Минуле, фінансовий фокус	Минуле, майбутнє, стратегічне
Період часу	Короткостроковий	Коротко-, середньо- і довгостроковий
Довіра	Вузька відкритість	Велика прозорість
Стислість	Довгий і комплексний	Короткий і суттєвий

Переваги у наданні інформації щодо сталого розвитку для підприємств полягають у наступному: створення вартості: відображає можливості і готовність підприємства до збільшення довгострокової акціонерної вартості; підвищення довіри інвесторів та інших зацікавлених сторін: допомагає залучити довгострокових інвесторів за більш низькою ціною; залучення професійних кадрів: демонструє цінності і принципи підприємства в екологічних та соціальних сферах на зовнішніх ринках праці; підвищення якості корпоративного управління: полегшує впровадження більш надійних систем менеджменту; обізнаність про бізнес-модель та ефективність бізнес-процесів: відображає управління ризиками на підприємстві [15, с. 76]; заохочення інновацій: стимулює передове мислення і кращі результати діяльності і дає конкурентні переваги; поліпшення репутації: призведе до зміцнення репутації; підвищення прозорості та достовірності інформації у звітності: основа для діалогу щодо підтримки «ліцензії на діяльність»; легітимізація бізнесу на міжнародних ринках: використання інтегрованої звітності підприємства здатне продемонструвати їх конкурентоспроможність на рівні з підприємствами світового рівня; задоволення інформаційних

потреб для оцінки бізнесу інвесторами, партнерами на основі аналізу впливу підприємства на капітали, а також визначення ролі бізнесу в суспільстві.

До недоліків інтегрованої звітності належать відсутність стимулу підготовки звітів через добровільний характер; висока трудомісткість та складність обліково-аналітичної роботи.

Запровадження міжнародних стандартів корпоративної соціальної відповідальності в систему стратегічного управління підприємством, висвітлення ризиків і можливостей дає дієвий ефект за рахунок моніторингу діяльності підприємства. Підприємства повинні розкривати не тільки свої досягнення, але і проблемні аспекти. Це створює тимчасову загрозу для репутації підприємства, проте в довгостроковій перспективі подібний ризик компенсується значними перевагами: глибшим аналізом результатів діяльності підприємства, підвищенням довіри зацікавлених сторін, удосконаленням системи управління ризиками і зростанням ефективності діяльності підприємства.

Таблиця 1.4.

Основні елементи інтегрованої звітності

Елемент	Опис елемента
Короткий опис підприємства та зовнішнього середовища	Місія, операційна структура, цінності, етика, основна діяльність, конкуренція, частка ринку
Бізнес-модель	Опис сегментів, пов'язані сторони, статут, опис спеціалізації, опис бізнес-моделі та її стійкість
Стратегія і розподіл ресурсів	Короткострокові, середньострокові, довгострокові цілі підприємства, стратегії їх досягнення та використані ресурси
Майбутня перспектива	Очікувані зміни, дії, пов'язані зі змінами, і готовність до змін
Ризики і можливості	Розкриття негативних і позитивних результатів діяльності, умов і заходів покращення ситуації, джерела можливостей та ризиків, які впливають на створення цінності, способи мінімізації ризиків
Корпоративне управління	Структура управління підприємством, процес прийняття рішень, відповідальність керівників
Дії (діяльність)	Якісна і кількісна інформація щодо досягнення організацією стратегічних цілей і ефективності використання капіталу

Рис. 1.1. Етапи підготовки інтегрованої звітності

В тепершній час сформувалося два підходи до побудови моделі інтегрованої звітності: довільний та стандартизований, які формувались на відповідних стандартах міжнародної звітності. Перший або звіт вільного формату – складається за власним змістом, кінцевою формою є: буклети та ґрунтовні звіти, які були складені за індивідуально розробленій системі та показниках. Другий є більш ефективним, дає змогу систематизувати окремі нефінансові та фінансові показники, які забезпечують ефективність їх використання користувачами при прийнятті управлінських рішень [8, с. 46].

В світовій практиці питання інтегрованого звіту регулюється наступними законодавчими актами: GRI, директива ЄС, міжнародний стандарт з інтегрованої звітності, AA1000, SA8000, ISO 14000, ISO-26000 та інші. На їх підставі вітчизняні суб'єкти господарювання можуть визначитися з внутрішнім регламентом через формування положення про складання інтегрованої звітності.

Згідно щорічним дослідженням ЦРКСВ найбільш поширеними формами складання інтегрованої звітності серед вітчизняних підприємств є: Звіт рівня GRI 4.0 (українською, або англійською мовами); інтегрований звіт (за методологією Інтегрованого звіту); Звіт з елементами GRI 4.0; Звіт рівня GRI 3.0; Звіт за стандартами Глобального договору; Загальний звіт компанії з висвітленням деяких аспектів КСВ; Неструктурований звіт з КСВ [5].

Результатом проведеного дослідження стала систематизація і узагальнення підходів до тлумачення поняття «інтегрована звітність», уточнено саме поняття «інтегрована звітність». Запропонована порівняльна характеристика інтегрованої та фінансової звітності надає можливість комплексно здійснити оцінку переваг і недоліків кожного виду звітності, а отримані результати виступають важливим джерелом інформації для прийняття важливих рішень в обліковій політиці сучасних підприємств України.

Отже, запровадження інтегрованої звітності як постійної практики презентування діяльності для вітчизняних компаній та підприємств є дієвим

інструментом оцінки ефективності діяльності компаній у майбутньому, підвищує її імідж та надає інформацію нефінансових і фінансових показників у зрозумілій формі для користувачів.

Інтегрована звітність є одним із засобів відображення усіх сторін підприємства які включають і соціальну, і екологічну порівняно із традиційними фінансовими показниками, які до теперішнього часу були основним інструментом презентування підприємства. Такий вид звітності забезпечує сталий розвиток підприємства при раціональному використанні виробничого, фінансового, природного, людського, інтелектуального і соціального капіталу.

Негативним чинником, що обмежує впровадження інтегрованої звітності у практику компанії є недостатній розвиток системи звітування. Для якісного звітування компанії, необхідною умовою є існуюча система підготовки звітності, але в даний час практика інтегрованого звіту лише формується. Сьогодні для створення інтегрованого звіту вже є необхідність реформування існуючого законодавства згідно данній проблемі, вдосконалення систем обліку, збору і акумулювання даних. Значну роль у створенні цілісної системи підготовки звітування відіграє підвищення кваліфікації працівників та використання сучасних інформаційно-технологічних платформ. Усі вищезазначені факти в загальному і формують основну для підготовки інтегрованого звіту. [15 ,с. 96].

Обмежена кількість фахівців, компетентних в цій області, є також обмежуючим фактором запровадження інтегрованої звітності. Оскільки інтегрована звітність є новою формою звітування, фахівців які володіють повними знаннями, не так багато, тому нагальним питанням постає підготовка компетентних працівників. Запровадження інтегрованої звітності є трудомістким процесом і значним чином залежить від зовнішніх факторів, оскільки не кожна компанія прагне докладно відкривати свою фінансову інформацію. Але компанії які піклуються про свій імідж і прагнуть на вищі рівні розвитку інтегрована звітність є необхідною умовою.

Доступна звітність компанії відображає стратегію за якою вона діє. Зміст вдосконалювати звітність полягає в наступному: вона надає зміни в управлінні компанії. тобто є зв'язок між звітуванням і керуванням компанією, чим звітність буде кращішою, тим управління є ефективним, тому чим ефективнішим є бізнес , тим більш якісніша звітність. Для збереження існуючих позицій на ринку, компанія варта постійно підтримувати зв'язок із зацікавленими користувачами та для привертання уваги інвесторів необхідно завчасно надавати якісну і різноманітну інформацію. Інтегрована звітність є дієвим способом, щоб забезпечити ці вимоги.

Проаналізувавши основні елементи формування інтегрованого звітування і необхідність впровадження у практику вітчизняних підприємств можна зробити наступний висновок: інтегрована звітність надає єдиний формат презентування діяльності компанії, яка має у складі як фінансові, так і не фінансові показники. які збільшують прозорість інформації для приймання важливих рішень користувачами цієї інформації.

1.3. Процес формування інтегрованої звітності закордоном

У 2013 році був розроблений Міжнародний стандарт інтегрованої звітності.

Згідно зі Стандартом, інтегровану звітність було сформовано з метою:

- зростання якості інформації, яку надають інвесторам з метою забезпечення дієвого розподілу капіталу;
- підвищення відповідальності до всіх видів капіталу, розуміння їх взаємозалежності;
- розвиток інтегрованого мислення, сконцентрованого на створенні вартості.

Модель інтегрованої звітності було сформовано на семи принципах: надійність і повнота; пов'язаність інформації; суттєвість; реагування та

залучення зацікавлених сторін; стислість; сталість і порівнянність; стратегічна спрямованість та орієнтація на майбутнє [23, с. 51].

Орієнтація на майбутнє та стратегічна спрямованість – інтегрований звіт повинен мати у своїй структурі аналіз стратегії компанії і пояснювати, як ця стратегія співвідноситься з його здатністю створювати вартість в різних періодах часу, а також з використанням нею капіталів і впливом на них.

Реалізація цього принципу демонструє достатність капіталу з метою досягти стратегічні цілі підприємства в майбутньому і створення цінності. Зміст принципу стратегічної спрямованості полягає в наступному: надання інформації про ризики і можливості підприємства на ринку і його бізнес-моделі; адаптативність бізнес-моделі підприємства до різних умов; як підприємство дотримується балансу в різних проміжках часу.

Інтегрований звіт повинен також включати: міркування менеджменту щодо майбутнього підприємства і іншу інформацію, яка може дозволити користувачам оцінити перспективи розвитку і можливі майбутні ризики; результати аналізу життєздатності поточної стратегічної моделі і факторів, що впливатимуть на діяльність підприємства в майбутньому.

Аналізуючи розвиток практики реалізації корпоративної соціальної відповідальності за останні 10 років до рівня головної області саморегулювання, можна констатувати, що головним чинником цього процесу стало усвідомлення того факту, що політики приватного сектору - застосовувані в діяльності приватних компаній, у випадку їх застосування у великому масштабі, можуть виявляти таке ж, а в деяких випадках, і набагато більший вплив, чому політики суспільного сектору - застосовувані урядами держав і обумовлені суспільством.

У міру росту впливу операцій транснаціональних корпорацій на цілі держави й світові регіони індивідуальний і колективний вплив їх "часток" політик на екологічне й соціальне розвитку цих країн стає визначальним.

Найбільші транснаціональні корпорації світу вже мають розроблені й діючі політики в області соціальної корпоративної відповідальності. Однак ці

політики суттєво відрізняються по охопленню проблем, глибині їх застосування, і одержання практичних результатів, таким чином, зробити порівняння підприємств практично неможливим. І практика соціальної корпоративної відповідальності, і комунікації в цій області, а як істотний елемент комунікацій - підготовка й публікація нефінансової звітності, вимагають істотних поліпшень, для вистави більш ясної картини внеску з боку бізнесу і його практичного впливу, а не просто його залучення в ці питання.

Потрібно більш тісне співробітництво й діалог між трьома сторонами: частинами сектору, суспільним сектором і громадянським суспільством, і, що більш важливо, лідерська позиція з боку урядів країн для того, щоб забезпечити значиму й корисну інформацію із впливу бізнесу на сталий розвиток світової економіки. Гнітюча частина самих більших інституціональних інвесторів у світі зараз впроваджують практику відповідального інвестування з метою вдосконалювання управління корпоративною відповідальністю серед своїх об'єктів інвестування [10,с .87].

Організація економічного співробітництва й розвитку (Organization for Economic Cooperation and Development, OECD) також залучена в процес стандартизації нефінансової інформації. Випущені нею Керівництва для мультинаціональних підприємств (Guidelines for multinational enterprises) містять важливу інформацію про відбиття у звітності показників екологічної й соціальної відповідальності й огляд управлінських практик.

Крім цього, важливу роль у процесі міжнародної стандартизації нефінансової інформації відіграє організація, згадана вище - Ініціатива по глобальній звітності (Global Reporting Initiative, GRI). Ініціатива по глобальній звітності - це мережна організація, перша, що запропонувала концепцію звітності по стійкості компаній, яка найбільше широко використовується в усьому світі в даний момент. Головною метою GRI служить визнання розкриття інформації про діяльність компанії в області навколишнього середовища, соціальним питанням і питанням нагляду

повсюдною обов'язковою вимогою до організацій. GRI підготувала Посібник з формування звітності по стійкості (Sustainability reporting guidelines), яке на сьогодні є ключовим документом для компаній, що надають звітність по стійкості добровільно.

Для GRI в силу її мережного характеру великого значення набуває співробітництво й спільні проекти з іншими глобальними громадськими організаціями, що поєднують представників і уряду різних країн. Так зараз існує кілька глобальних альянсів, результати діяльності яких суттєво впливають на розвиток світового погляду на концепцію звітності по стійкості: United nations conference on trade and development (UNCTAD), The Global Compact, UNEP, OECD, Global Reporting Initiativeи ін. [35 ,с. 65]

І, нарешті, був сформований Міжнародний комітет з інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Committee, IIRC). Створений комітет виразив собою ціль створення Загальноновизнаної концепції звітності по стійкості - концепції, яка з'єднала б у собі інформацію з фінансів, суспільного нагляду, проблем навколишнього середовища й соціальним аспектам в один ясний, взаємозалежний і підходящий для порівнянь формат, або по-іншому, інтегрований формат. Перед ним було поставлено завдання - одержати всеосяжну й повну інформацію про діяльність компанії, як у минулому періоді, так і в майбутньому, як того вимагає нова глобальна, більш стійка економічна модель.

Підсумовуючи можна виділити поступні положення, які були випущені іншими міжнародними організаціями:

- Міжнародна організація по стандартизації (ISO) - Стандарт 2600 по соціальній відповідальності й стандарт по природокористуванню 14000;
- Всесвітній банк - "Доповіді про дотримання стандартів і кодів" (ДССК);
- Глобальний форум по корпоративній звітності

Таким чином, у даний час було проведено значну роботу з різними міжнародними організаціями по створенню однакових вимог у частині відкриття нефінансової інформації про діяльність компаній у сфері охорони навколишнього середовища, соціальної сфери й забезпечення адекватного суспільного нагляду у звітності. Протягом останнього року питання звітності по стійкості так швидко піднявся нагору по сходах пріоритетів міжнародних і міжурядових організацій, що 20-літній досвід підготовки таких звітів корпораціями й використання відповідальними інвесторами зажадав осмислення й аналізу. Був проведений ряд досліджень, що зачіпають різні аспекти звітності по стійкості.

2 МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Методика формування інтегрованої звітності

На даний час в методології інтегрованої звітності ще не існує єдиного підходу до розуміння, як підприємству вірно скласти таку форму звітності. Однією з основних проблем складання інтегрованої звітності є перебудова бізнес-процесів підприємства.

Формування інтегрованої звітності поділяють на два етапи. Перший етап - формування необхідної методичної бази, другий - процес збору відповідної інформації. [28, .с 51].

Перший етап складання інтегрованої звітності включає наступні заходи:

- Заміна існуючої облікової політики підприємства відповідно до вимог інтегрованої звітності;
- Визначення періодів для формування інтегрованої звітності;
- Визначення істотних фактів та моделей внутрішньої стратегії питання суттєвості;
- Формування керуючого апарату, який відповідає за інтегроване звітування;
- Створення форми та змісту звіту;
- Розроблення заходів, що підтвержують факт достовірності;
- Означення звітного періоду інтегрованого звітування;
- Надання графіка інформації;

Під час реалізації кожного кроку складання у керуючого апарату може виникнути наступні питання , для відповіді на які на підприємстві важливим розробка стандартного підходу. [34 ,с. 76]

До цих питань у концепції інтегрованої звітності відносять наступні:

1) Періоди формування інтегрованого звіту: інтегрована звітність зобов'язана формувати щорічно згідно законодавстві щодо фінансової звітності. Кожне підприємство, має право на самостійне рішення до періоду формування інтегрованого звіту.

2) Визначення істотних фактів та модель внутрішньої стратегії питання суттєвості:

- Окреслення істотних фактів, обравши їх вплив за головний чинник створювати капітал підприємства як цінність у минулому, у теперішньому і майбутньому бізнес-модель та стратегію діяльності, які воно використовує.

Істотні факти – це ті факти, які здатні впливати у минулому, теперешньому або можуть впливати на можливості підприємства збільшувати свої капітали у різних періодах часу. При розгляді впливу на стратегію компанії, її моделі в бізнесі або на капітали, що вона використовує. Особливо важливим є враховувати факти у майбутньому періоді. Факти, які можна влючати до короткострокової періоду також повинні бути враховуватися як істотні, оскільки у майбутньому можуть набути руйнівної дії, теорія інтегрованої звітності заперечує виключати факти за підставі, якщо підприємство не розуміє як з ними вчинити.

- Оцінка масштабу впливу та ймовірність настання.

Не кожен факт можна вважати істотним: для означення факту як цінного для інтегрованої звітності, важливо щоб він мав вплив на створення капіталу. Масштаб впливу факту оцінюють шляхом розгляду наступних питань: який вплив здійснює стратегія на підприємство, чи є його бізнес-моделі і капітали є значними, чи здатні вони вплинути на оцінку можливостей підприємства формувати цінність в різних періодах часу. Для визначення вище означених питань є необхідність професійне судження та яким є характер оглянутого факту. Для оцінювання масштабу впливу мають бути розглянуті: стратегічні, нормативні і репутаційні перспективи впливу, якісні і кількісні фактори; операційні і фінансові показники; терміни і область впливу. [42, .с 54].

- Оцінка ймовірності настання. Можливі такі випадки, коли може існувати невизначеність того що факт, який зможе відбутися або має майбутній вплив, важливо надати оцінку масштабу впливу і ймовірність його настання.

Звітність повинна містити лише суттєву інформацію. В інтегровані її звітності для відображення істотних фактів застосовують професійне судження. Істотні факти важливо розглядати різними точками зору, йому сприяє підтримка зв'язку з постійними користувачами такого виду звітності. При розгляді характеру факту особливу увагу варто звернути на наступні аспекти: тлумачення факту і який вплив він має на стратегію розвитку, модель бізнесу чи капітал підприємства; пояснення факту дозволить побачити причини та наслідки. погляд на даний факт підприємства, чи були ефективні обрані дії для управління підприємства. Можлива, що при розгляді характеру факту бути невизначеність. Уразі настання невизначеності необхідно розглянути такі проблеми: тлумачення невизначеності, об'єм майбутніх результатів і пов'язані з ними ймовірності. Якщо буде встановлено що немає можливості з'ясувати необхідну інформацію про факт то потрібно описати про це і вказати його причину, в залежності від характеру може стати за необхідне відображати його в інтегрованій звітності окремо.

[30, с. 65].

Необхідно обрати керуючий апарат, який має обов'язки нагляду з питань інтегрованої звітності, також при формуванні звіту є обов'язковим посилання на нього.

Звіт має можливість враховувати заяви від керуючого апарату з наступних питань:

- визнання особистої відповідальності щодо цілісності інтегрованої звітності;
- припис, згідно якому виконавці виконали роботу колективно;
- результати і висновки виконавців в яких вказано що звіт сформовано відповідно до чинної політики підприємства.

Неменш важливим є питання достовірності у процесі формування інтегрованої звітності. Для завірення користувачів у внутрішній політиці підприємства мають бути перебачені відповідні заходи, які забезпечують повну і надійну інформацію. До цих заходів можна віднести механізми внутрішнього аудиту та незалежної зовнішньої перевірки. [27, с. 85].

Дані механізми перевірки важливі для достовірності та цілісності інтегрованої звітності. Майбутній часовий проміжок який розглядають при складанні інтегрованого звіту, залежно від характеру питань є значно тривалішим, порівняно з іншими формами звітності.

Для кожного світового періоду тривалість визначає підприємство на основі його інвестиційного і комерційного циклів, стратегії та потреб, очікувань та інтересів його зацікавлених сторін.

Часові рамки розрізняються за наступними критеріями:

- по галузях і секторах економіки;
- за характером певних.

На характер інформації, що розкривають в інтегрованому звіті може вплинути тривалість звітного періоду та причини тривалості. [31, с. 97].

При підготовці інтегрованого звіту необхідно зазначити межу звіту та надати роз'яснення за якими критеріями її визначили. Межу звіту слід розуміти як інформацію з будь-якого питання, яку враховували чи не враховували до інтегрованого звіту. Означення межі звітування набуває два аспекта:

- межа, яку застосовують для фінансової звітності;
- ризики, можливості та результати, які існують за межами підприємства, якому надає фінансову звітність, вони мають суттєвий вплив на можливості підприємства, створювати капітали протягом певного часу. [54, с. 80]

Межу інтегрованої звітності зрівнюють до фінансової звітності з наступних причин:

- підприємство, що надає фінансову звітність, вкладає кошти, а отже воно має потребу в інформації про його постачальників, які є основними користувачами інтегрованої звітності;

- фінансову інформацію, яку використовує підприємство, може стати опорою, яку можна пов'язати з іншою інформацією у звітності;

Згідно аспектам межі інтегрованого звіту можна означити ці межі:

- суттєві можливості, ризики і результати, які відображають діяльність іншого підприємства, але ці показники є включені до фінансової звітності підприємства, яке розглядають в інтегрованій звітності;

- надана інформація має бути підготовлена або звірена на основі фінансової звітності, яка розглядається в аспекті методів які використовують і часових рамок.

- усі можливі ризики та результати, що стосуються компанії, зацікавлені користувачі можуть бути включені до інтегрованої звітності, якщо вони суттєво впливають на можливості підприємства створювати капітал протягом часу;

- мета полягає в наступному: виявити ризики, можливості та результати, які істотно можуть вплинути створювати капітал підприємством.

питання практичного змісту можуть мати межу характеру та обсяг інформації, що надають в інтегрованій звітності. [16, с 93].

Стислість і суттєвість – це основні принципи для складання інтегрованої звітності, які здійснюють шляхом врахування в інтегровану звітність, інформації яка є дезагрована, що відображена в інших джерелах.

Використання технологій у процесі створення інтегрованої звітності стає важливим питанням.

Удосконалення технології сприяє використанню нових підходів у звітуванні, що є важливим для використання такого принципу інтегрованої звітності як пов'язність інформації.

Повідомлення інформаційного характеру, в основі яких покладено інтегровану звітність можна залучати до інтерактивних платформ, наприклад

соціальна мережі чи мобільні додатки, що надають можливості мати взаємозв'язок з користувачами. Такий вид платформ є розповсюдженим як джерело інформації. Також інтегровану звітність може бути розміщена в окремій частині web-сайту з гіперпосиланням на цю звітність з будь-якої сторінки web-сайту. [29, с. 87].

До стандартних технологічних платформ, які дають можливість використання до інтегрованої звітності належить XBRL (Extensible Business Reporting Language). XBRL поліпшує засоби створення, оброблення, розподілу та аналізу інформації за допомогою стандартного набору визначень, розрахунків, посилань, що застосовують до цифрових і текстових даних які є індивідуальними.

Створення інтегрованої звітності в електронній формі значно полегшує користувачам порівняти звіти інтегровані різних компаній

Отже формування інтегрованої звітності згідно методики включає:

- 1) підготування методичної бази для інтегрованого звітування;
- 2) організування збору інформації;

Впровадження цих заходів підприємству краще розділити на декілька етапів, також слід вирішити низьку ключових запитань, які можуть виникнути в процесі формування звіту. [42, с. 75].

При реалізації теорії інтегрованої звітності основними питаннями можуть стати наступні: відсутня розроблена методика формування звітування та визначення його змісту. Питання для уточнення сприяють поліпшенню її якості.

2.2. Методи облікового дослідження інтегрованої звітності

Основна мета інтегрованого обліку - забезпечення користувачів необхідною інформацією про грошові потоки, яка буде адекватна й своєчасна для прийняття правильних управлінських рішень.

Для розвитку інтегрованого обліку грошових потоків необхідно правильно організувати управління обіговими коштами; капіталом, вкладеним в основні засоби; структурою капіталу підприємства. Розробка політики залучення нових фінансових ресурсів, відстеження рівня й динаміки фінансових результатів діяльності підприємства, контроль майнового й фінансового стану підприємства, а також ділової активності й ефективності його діяльності є необхідними факторами розвитку інтегрованої системи грошових потоків.

Необхідно розробити певну систему інтегрованого бухгалтерського обліку грошових потоків, яка дозволить розв'язати ряд гострих завдань, що коштують перед компаніями. Ця розробка дозволить забезпечити наступне: відбиття в обліку всіх фінансових операцій, а не тільки пов'язаних з безпосереднім рухом грошових коштів [25, с. 98]; контроль над дотриманням планів, кошторисів, бюджетів руху грошових коштів для своєчасного виявлення й урегулювання ситуацій, що викликали відхилення; аналіз руху грошових коштів у цілому по організації, її структурним підрозділам, центрам відповідальності й окремим видам господарської діяльності; контроль над дотриманням розрахунково-платіжної дисципліни з метою своєчасного виявлення й усунення порушень.

Удосконалювання інтегрованого обліку грошових потоків можна здійснити завдяки виділенню певного обсягу й кола інформації, яка повинна надходити у фінансовий відділ організації і яка буде забезпечувати внутрішніх користувачів даними про грошові потоки. Правильне оформлення документів, розрахунків і прогнозів, у свою чергу, є методом удосконалювання інтегрованого обліку грошових потоків. Це дозволяє

забезпечити точність і об'єктивність надаваної інформації. До методів удосконалювання системи також можна віднести наступне: розподіл обов'язків по веденню бухгалтерського обліку грошових потоків таким чином, щоб були охоплені всі напрямки руху грошових коштів; розробка форм облікових реєстрів по рухові грошових коштів; угруповання й аналіз одержуваних відомостей, які будуть затребувані не тільки в бухгалтерії, але й в інших підрозділах організації; розробка форми оперативної сигнальної документації.

Таким чином, впровадження в практику методів удосконалювання інтегрованої системи обліку грошових потоків дозволить розкривати додаткову інформацію про рух грошових коштів не тільки за підсумками року, але й протягом певного звітного періоду (квартал, півріччя).

Розвиток і вдосконалювання системи інтегрованого обліку грошових потоків дозволить детально й ґрунтовно вивчати стан справ на підприємстві й ухвалювати ефективні управлінські розв'язки, які будуть давати повну картину фінансового стану організації внутрішнім користувачам (керівництву підприємств, підрозділів, відділів) [31 ,с. 97].

Процес формування інтегрованої звітності складають наступні етапи: методичний, організаційний і технічний.

До методичного етапу можна віднести реалізацію наступних послідовних заходів: формування процедури інтегрованого звітування; окреслення періоду формування звіту; аргументування процесу суттєвості та внутрішньої політики підприємства щодо його розробки; визначення межі звіту; обрання форми звітування і його змісту; Організаційний етап формують наступні етапи: створення керуючого апарату для цього процесу; створення графіків представлення інформації та формування звіту; розроблення заходів, для підтвердження достовірності звіту , таких як внутрішній і зовнішній аудит.

Технічний етап передбачає саме вже збір та поєднання інформації, застосування технологій інформаційного виду: підготовка та презентування

звіту. Оглянуті етапи повинні формуватися згідно загальної стратегії та з дотриманням специфіки підприємства. Структура інтегрованої звітності та необхідна для розкриття інформація у загальному вигляді представлена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Структура інтегрованої звітності

Елементи структури	Зміст
Огляд організації і зовнішнього середовища	місія і бачення компанії; структура діяльності і операційна структура; ключові напрямки діяльності, товари і послуги, позиціонування на ринках; ключові фактори, що визначають зовнішнє середовище, у якій діє компанія; ключові характеристики (виручка, кількість співробітників, країни, в яких ведеться діяльність); межі звітності та істотні зміни в діяльності компанії порівняно з попередніми періодами
Управління	структура органів управління, включаючи компетенції менеджменту; зв'язок між винагородою менеджменту і різними показниками діяльності організації, включаючи вплив на основні капітали; впровадження кращих практик у галузі корпоративного управління; відповідальність органів управління за просування інновацій
Можливості та ризики	вплив різних можливостей і ризиків на доступність і якість основних капіталів; природа різних можливостей і ризиків; прогнози компанії про ймовірність здійснення подій, пов'язаних з можливостями і ризиками, та їх потенційний вплив на створення вартості; стратегія компанії по управлінню можливостями та ризиками
Стратегія і плани щодо розподілу ресурсів	коротко-, середньо- і довгострокові стратегічні цілі компанії; плани щодо розподілу ресурсів з метою реалізації стратегічних цілей; методика оцінки і моніторингу досягнення стратегічних цілей; зв'язок стратегії з операційним контекстом, у якому діє компанія; • конкурентні переваги компанії (інновації, інтелектуальний капітал); соціальні і екологічні аспекти стратегії
Бізнес-модель	вхідні ресурси та їх зв'язок з основними капіталами; ключові операції, за допомогою яких компанія створює додану вартість; товари, послуги, побічні продукти, відходи, створювані компанією на виході своєї діяльності; результати бізнес-моделі (прибуток, податки, задоволення потреб споживачів, вплив на навколишнє середовище) та їх вплив на основні капітали
Результати звітного періоду	кількісні та якісні показники діяльності за звітний період; вплив компанії на основні капітали у звітному періоді; результати взаємодії зі стейкхолдерами і стан ключових взаємин у звітному періоді
Перспективи на майбутнє	очікування менеджменту щодо факторів зовнішнього середовища, які можуть вплинути на діяльність компанії в коротко-, середньо- і довгостроковому періоді; інформація про те, наскільки компанія готова до реагування на різні ризики в майбутньому

Результати звітування завбачає оцінення досягнутої мети звіту. Критерії результативності можна розділити на три групи: наукова змістова, мотиваційно-цінносна, оціночно-результативна. При формуванні цих груп ми спиралися на мотиваційну складову процесу формування інтегрованої звітності, наукове спрямування цього процесу; оціночні показники для обґрунтованої оцінки довгострокової життєздатності бізнес-моделі і стратегії компанії (табл. 2.2).

Таблиця 2.2.

Критерії результативності інтегрованої звітності

Групи критеріїв	Складові
Мотиваційно-цінносна	а) мотивація персоналу і менеджменту до позитивних результатів при формуванні інтегрованої звітності; б) зміцнення відносин з інвесторами та іншими зацікавленими сторонами; в) більш глибоке розуміння співробітниками бізнес-моделі і стратегії компанії; г) демонстрація прозорості та відповідальності; д) формування довіри зацікавлених сторін
Науково-змістова	а) уміння знаходити ключові переваги компанії і адаптувати їх до власної підприємницької практики; б) набуття досвіду в плануванні, передбаченні і стимулюванні проявів позитивної синергії при формуванні інтегрованої звітності; в) підвищення рівня інноваційної культури, інноваційного мислення
Оціночно-результативна	а) можливість підвищити фінансову цінність звітності за рахунок опису ключових інвестиційних факторів і ризиків; б) краще управління ресурсами; в) підвищення достовірності та якості звітних даних шляхом уніфікації та автоматизації процесів

Для забезпечення кращого результату для формування звіту крім розвитку управлінської системи також слід розвивати облікову систему, яка направлена на пошук нових методів, які відповідають загальній стратегії компанії [29, с. 76].

Процес переходу у формат інтегрованої звітності висуває наступні вимоги:

- організація зростання внутрішньої взаємодії і мотивації співробітників;

- перегляд існуючої облікової політики та бізнес-процесів
- вдосконалення методології інтегрованого звітування на підприємстві
- удосконалення системи управління ризиками;

Одним із основних аспектів оцінювання суттєвості інформації в інтегрованому звіті є межа звітування. [38 ,с. 54].

Обмежена фінансова звітність не надає можливості оцінити дійсний потенціал, можливості і ризики компанії.

Тому межу інтегрованого звітування можна зобразити так (рис. 2.1.).

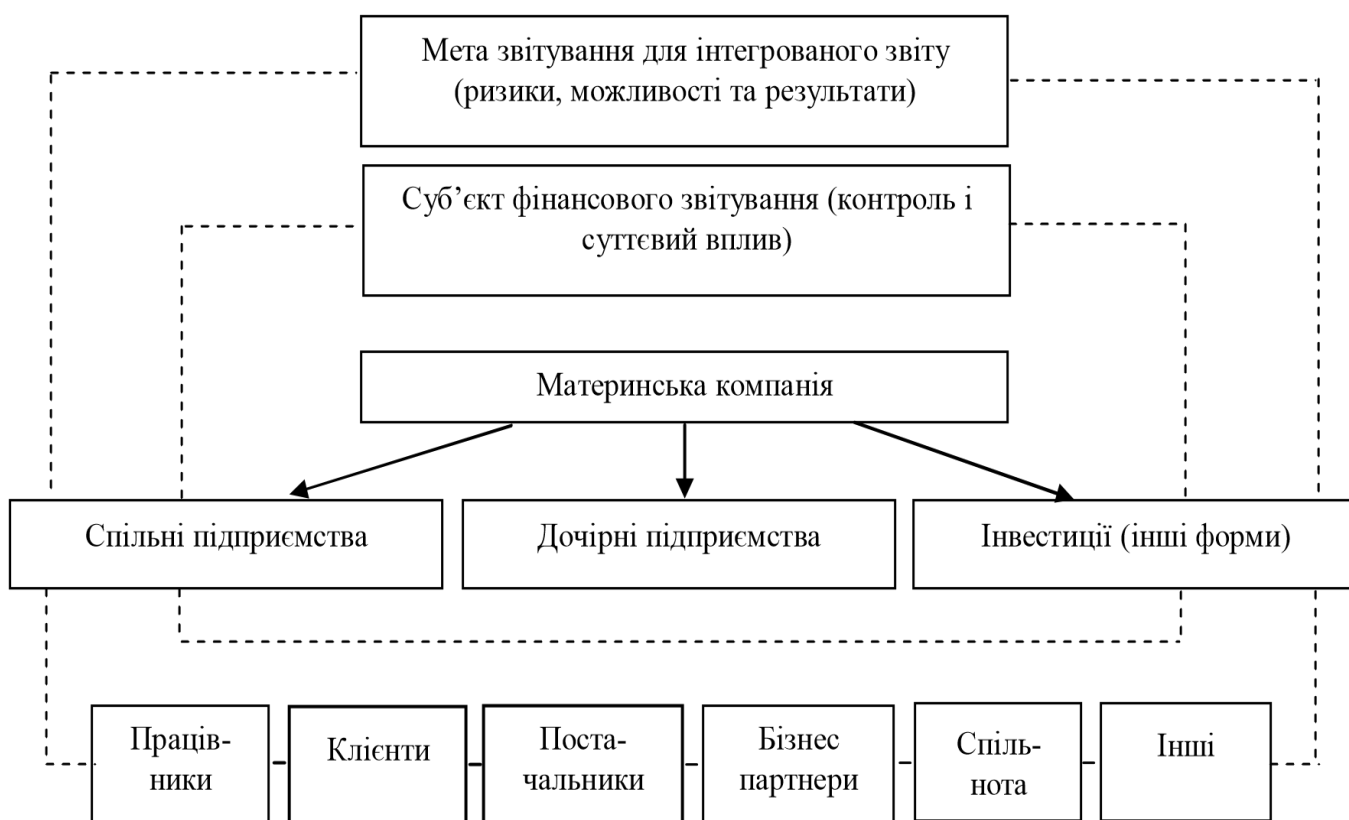

Рис. 2.1. Межа інтегрованого звітування

Отже, інтегроване звітування не входить в межі фінансової звітності. При оцінюванні ризиків варто розглядати стосунки з ісіма зацікавленими користувачами, які мають вплив для створення вартості.

Труднощами при формування такого звіту є те що він має у своєму змісті не лише фінансові, але нефінансові показники, і описову інформацію.

Більшість авторів схильні до думки, що дієвим є формування кількісних інтегрованих показників. Погляди поділяють на два підходи: перший пов'язує зі пошуком шляху формування інтегрованої звітності в звичайних системах фінансового обліку; другий підхід розглядає звіт як цілу обліково-аналітичну систему підприємства. [15, с. 65].

В результаті досліджень Інституту привілейованих управлінських бухгалтерів (СІМА) було встановлено що сталий розвиток надає нові можливості для бухгалтерів, також облік сталого розвитку можна трактувати як методологію, яка призначена для розрахунку кількісного фінансового впливу на навколишнє середовище та соціальну складову компанії.

Відміною є думка вітчизняних дослідників. [17, 18, 19] Вони пропонують впроваджувати показники витрат, доходів, активів і капіталів в систему бухгалтерського обліку. Для цього можна надати окремі рахунки і субрахунки згідно чинного плану рахунків. Але одночасне впровадження цих пропозицій, в умовах уніфікованого плану рахунків є неможливим. Крім того, значні характеристики інтегрованої звітності неможливо відобразити у грошовому вигляді [28, с. 96].

Наприклад, Л. А. Костирко і надали наступну теорію інтегрованої звітності, згідно якої втрачають сенс розбіжностей між обліковими системами: фінансовим і управлінським обліком, на їх погляд облік, як інформаційна система, зобов'язана пов'язати різні види інформації в інтегровану. Для сформування фінансової і нефінансової інформації метою якої є інтегрована звітність можна застосовувати рахунки глобального обліку. (рис. 2.2).

Для формування фінансової інформації використовують рахунки внутрішнього диграфічного обліку.

Для відображення цільових параметрів діяльності та зовнішнього середовища призначені рахунки перспективного обліку.

Рахунки уніграфічного обліку надають змогу побачити не фінансову інформацію про стан і зміни вартості.

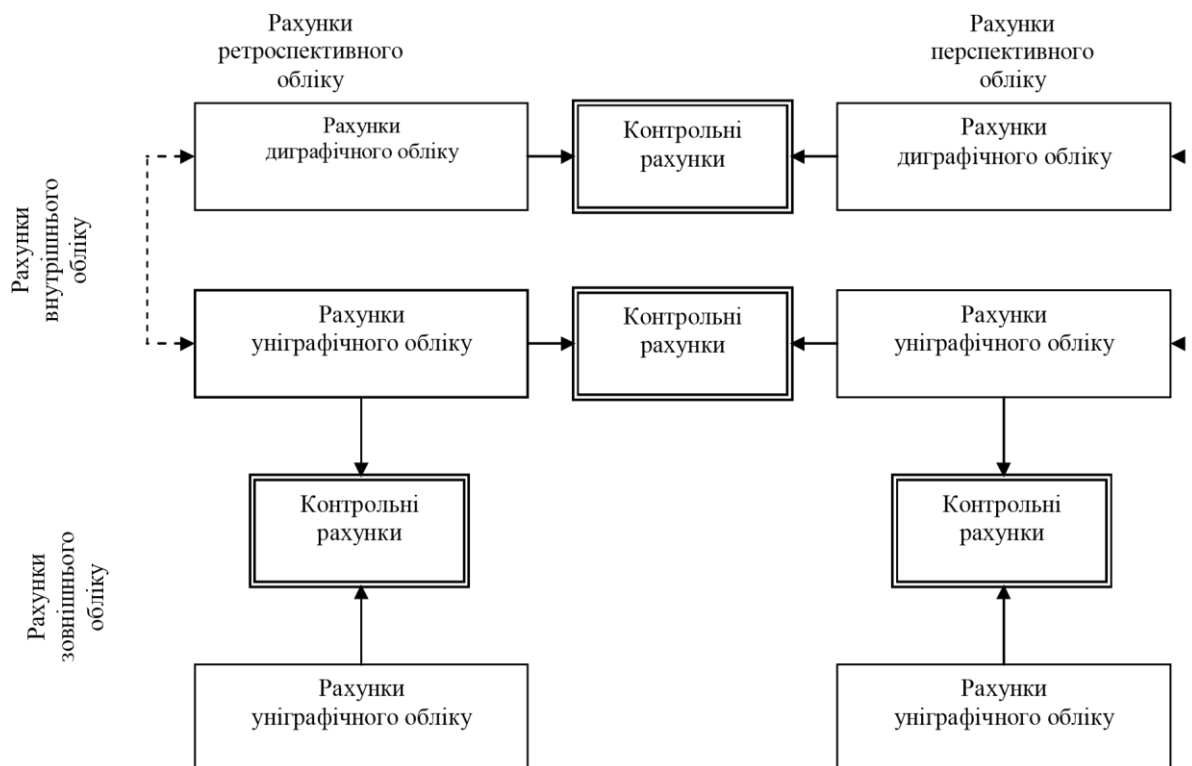

Рис. 2.2. Система рахунків глобального обліку

Загальна кількість та зміст є залежні від параметрів компанії. Оскільки, головним в інтегрованому звітуванні є зміни в капіталах, варто сформувати відповідні позабалансовані рахунки. [37, с. 86].

Проаналізувавши методологію створення інтегрованої звітності можна надати такі висновки: інтегрований звіт – є універсальним інструментом для діалогу між компаніями і зовнішнім середовищем, спосіб самостійного вдосконалення управління обліку компанії. Згідно теорії системного підходу була запропонована модель інтегрованої звітності, яка основана на поєднанні методолічних підходів. Формування інтегрованого звітування передбачає реалізацію методологічного, організаційного і технологічного етапів.

3 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Економічний аналіз результатів діяльності підприємства

З початком розвитку системи експертно-технічних центрів в Україні, першим та найбільшим державним підприємством в цій галузі є ДП «Придніпровський ЕТЦ», який до теперешнього часу залишається лідером у виконанні експертиз з наступних питань: охорона праці та безпеки промислового виробництва, обстеження обладнання підвищеної небезпеки.

ДП «Придніпровський ЕТЦ» було створено у 1996р., протягом 25 років свого існування воно значно збільшило обсяг послуг щодо охорони праці та промислової безпеки. [36 ,с. 42]. Серед основних послуг, які надає підприємство зараховують: експертне обстеження (технічне діагностування) та технічний огляд машин, механізмів та обладнання підвищеної небезпеки вітчизняного та закордонного виробництва, в тому числі ескалаторів та ліфтів, навантажувачів та автомобільних підйомників, атракціонів, металоконструкцій будівель та інженерних споруд, рухомого складу промислових підприємств, вантажопідіймальних кранів, обладнання металургійної, ливарної та коксохімічної промисловості; об'єктів котлонагляду: парових та водогрійних котлів, посудин, що працюють під тиском, трубопроводів пари та гарячої води, технологічних трубопроводів, резервуарів, цистерн та контейнерів,газопроводів, теплових мереж тощо (з використанням методів неруйнівного контролю) об'єктів вугільної, гірничорудної та нерудної промисловості; [24, с. 53].

До привілейованих напрямів галузі є надання дозволів для виконання робіт та використання устаткування підвищеної небезпеки; експертиза технологій, проектів, машин, механізмів та обладнання підвищеної небезпеки на співвідношення до норм законодавства з охорони праці. З 2016 р. державне підприємство розширило можливості санітарної лабораторії:зідно до Свідоцтва Міністерства охорони здоров'я України №00021 від 31.05.2016

має право проводити експертизу виробничого середовища та трудового процесу на робочих місцях та атестацію робочих місць.

Також фахівці здійснюють значну частину функцій у сфері промислової і екологічної безпеки, надання послуг з підготовки та планування, локалізуванню та ліквідуванню ситуацій, які є аварійними, ідентифікування та задекларування об'єктів підвищеної небезпеки, також паспортизація потенційно небезпечних об'єктів. Особливу увагу слід звернути на такий напрям діяльності підприємства як: навчання охорони праці та безпечного ведення робіт відповідно до вимог чинного законодавства з охорони праці згідно до Показника НПАОП посадових осіб, фахівців і працівників. Для поліпшення надання цієї послуги навчальні класи розміщені не лише в Дніпрі, а також у Кам'янському, Нікополі та Павлограді, також за бажанням замовника місце проведення можна обрати індивідуально, але у 2020 році у зв'язку з карантинними обмеженнями було запроваджено дистанційну форму навчання. [40, с. 85].

Для підтримання здобутого авторитету набутого протягом часу з 2003 року у ДП «Придніпровський ЕТЦ» було запроваджено систему менеджменту якості, яка відповідає вимогам ISO 9001; у 2009 році підприємство здобуло акредитацію як орган з інспектування, яке надає Національне агентство з акредитації України на відповідність вимогам стандарту ДСТУ ISO / IEC 17020-2012.; у 2017 році пройшло процедуру повторної акредитації на відповідність вимогам стандарту ДСТУ ISO / IEC 17020-2014.

За успіх підприємства відповідає головний чинник – це кадрова політика та підбір фахівців відповідного профілю. Для підвищення рівня надання послуг колектив та керівництво підприємства слідкує за науковими відкриттями та технічним прогресом. Наприклад, у підприємства є можливість використовувати таке обладнання як:

- аналізатор спектру вібрації 795 С 911 для вимірювання вібраційних характеристик обладнання;

- вихроструминний дефектоскоп багатоканальний ВД-132-ОКО-01 при вихроструминному методі контролю відповідальних деталей і вузлів. За його допомогою можна виявляти як поверхневі, так і підповерхневі дефекти.
- тепловізор FLUKE Ti 25 при тепловізійному контролі, що дозволяє виявляти втрати тепла в енергетичних об'єктах, а також визначає стан ізоляції того чи іншого обладнання. [32, с. 54]

Окремої уваги заслуговує такий вид послуги як АЄ-контроль. Для цього підприємство має 8-канальну акустико-емісійну систему Малахіт-15 А, яка допомагає фахівцям виконувати значну частину робіт контролю технічного стані промислових об'єктів за різним призначенням. Для цього в технічних науках ефективним з метою виявлення дефектів великогабаритного промислового обладнання за умов обмеженого доступу до поверхні – метод акустичної емісії. Цей метод передбачає проведення експертного обстеження та виявлення дефектів без ізоляції та виявлення дефектів без ізоляції та видалення з робочого місця, також він є доречним якщо неможливо провести зовнішні чи внутрішній аудит.

Доречним використання методу АЄ-контролю у наступних випадках:

- забезпечення безпечного проведення пневматичних випробувань посудин, які працюють під тиском, в тому числі при одночасному проведенні випробування декількох одиниць обладнання;
- технічне діагностування великогабаритних посудин, яким неможливо провести зовнішній або внутрішній огляди [18, с. 62];
- технічне діагностування трубопроводів пари та гарячої води;
- технічне діагностування технологічних трубопроводів.

Основними замовниками послуг є підприємства металургійної й гірничодобувної, будівельної, машинобудівної, сільськогосподарської транспортної та харчової галузі та ряд інших. Втім, географія діяльності підприємства впродовж вже багатьох років охоплює й інші регіони України, а також ближнє зарубіжжя.

Фінансовий стан підприємства ДП "Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці" є наслідком взаємодії всіх елементів системи його фінансових відносин і визначається всією сукупністю виробничо-господарських чинників.

Таблиця 3.1

Основні показники діяльності підприємства

Показник	Роки			Відхилення від 2020 р. до 2018 р.		Відхилення від 2020 р. до 2019 р.	
	2018	2019	2020	(+, -)	(%)	(+,-)	(%)
Необоротні активи	2809	9059	10148	7339	261,2	1089	12,02
Виробничі запаси	984	1420	1203	219	22,2	-217	-15,3
Кошти	24	892	2	-22	-91,6	-890	-99,7
Дебіторська заборгованість	218	41	1200	982	450,4	1159	2826,8
Власний капітал	5527	10564	13808	8281	149,8	3244	30,7
Заборгованість за позиками	842	1241	3039	2197	260,9	1798	144,8
Кредиторська заборгованість	842	1241	2739	1897	225,2	1498	120,7
Виручка від реалізації послуг (робіт і послуг)	12498	21766	17357	4859	38,7	-4409	-20,2
Затрати на виробництво	13029	18573	24651	11622	89,2	6078	32,7
Прибуток звітного року	1469	5037	3244	1775	120,8	-1793	-35,6

Аналіз фінансового стану господарства показує, що прибуток, який отримало підприємство, склав 3244 тис. грн., по відношенню до минулого

року відбулось недоотримання 1793 тис. грн. (35,6 %), за рахунок зменшення вартості виробничих запасів на 217 тис. грн. (15,3 %), коштів - на 890 тис. грн. (99,7 %), збільшення вартості необоротних активів на 1089 тис. грн. (12,02 %), власного капіталу – на 3244 тис. грн. (30,7 %) порівняно з 2018 р. Зросла заборгованість за позиками на 1798 тис. грн. (144,8 %), та кредиторська заборгованість на 1498 тис. грн. (120,7 %), проте зменшилась виручка від реалізації послуг на 4409 (20,2 %) та зросли затрати на виробництво на 6078 тис. грн. (32,7 %) порівняно з минулим роком.

Зате прибуток у 2020 р. перевищує на 1775 тис. грн. прибуток, який одержали у 2018 р., за рахунок збільшення вартості виробничих запасів на 219 тис. грн. (22,2 %), за рахунок зменшення коштів на 22 тис. грн. (91,6 %), підвищення вартості необоротних активів на 7339 тис. грн. (261,2 %) та власного капіталу на 8281 тис. грн. (149, 8 %) порівняно з 2019 р. Зросла дебіторська заборгованість на 982 тис. грн. (450,4 %), збільшилась кредиторська заборгованість на 1897 тис. грн. (225,2 %) та заборгованість за позиками на 2197 тис. грн. (260,9 %), також зросла виручка від реалізації послуг на 4859 тис. грн. (38, 7%), що зумовило підвищення затрат на виробництво на 11 622 тис. грн. (89, 2%) порівняно з 2018 р. [48 ,с. 65]

Аналізування формування і розподілу прибутку слід розпочати з оцінювання змін показників прибутку звітного періоду. Для отримання результату порівнюють основні показники минулого і звітного періоду, виконують розрахунок відхилення від базової величини показників і встановлюються, які показники найбільше вплинули на прибуток:

$$1. \Delta \text{ПрА}\Delta \text{Пр.р} = \Delta \text{Пр.р}2019 * \text{КОА}2018 = 0,05 * 9,37 = 0,28$$

$$2. \Delta \text{ПрА}\Delta \text{КО} = \Delta \text{КО}2019 * \text{Пр.р}2019 = -0,55 * 0,17 = 0,10$$

$$3. \Delta \text{ПрА}\Delta \text{Пр.р} = \Delta \text{Пр.р}2020 * \text{КОА}2019 = 0,03 * 4,53 = 0,14$$

$$4. \Delta \text{ПрА}\Delta \text{КО} = \Delta \text{КО}2020 * \text{Пр.р}2020 = 3,16 * 0,20 = 0,64$$

Отже відповідно до розрахунків прибуток оборотних активів підприємства ДП "Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці"

у 2019 році збільшився на 0,28% порівняно з 2018р. Дані зміни стали можливими за рахунок наступних факторів: [18, с. 98]:

1) за рахунок збільшення прибутковості реалізації послуг. Прибуток збільшився на 0,28%. Таке зростання відбулось зі збільшенням прибутку, яке відбувалось швидкими темпами чим збільшення обсягів реалізації.

2) зростання коефіцієнта оборотності активів, у 2019 році на 0,55 рази, що пов'язало збільшення прибутку оборотних активів на 0,10% [24, с. 98].

У 2020 році прибуток оборотних активів збільшився на 0,78%. При значенні прибутку реалізації-0,03% ; прибуток оборотних активів виріс на 0,14%; при зростанні коефіцієнту оборотності на 3,16%, прибуток оборотних активів зріс на 0,64%.

Для зростання прибутковості оборотних активів підприємству в майбутньому варто переглянути застосування оборотних активів і збільшити швидкість обертання активів.

Наступним показником, що характеризує підприємство є платоспроможність. Щоб надати аналіз платоспроможності необхідно визначити швидко ліквідні активи та ліквідні активи, суму готових засобів платежу. Суми саме цих показників визначають платоспроможність підприємства на загальній економічній ситуації.

Проаналізувавши три періоди можна надати висновок: що величини цих показників збільшувались з позитивною динамікою. В структурі найбільший коефіцієнт забезпечення оборотних активах у 2020 році - ліквідні активи (0,51), а найменший коефіцієнт- готові засоби платежу (0,05).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності використовують для оцінки можливостей розрахунку за короткостроковими зобов'язаннями в найближчий час, також для оцінки ефективного застосування вільних грошових коштів. Оптимальним значенням для цього показника є 0,2–1,0. Згідно розрахункам на підприємстві, яке розглядається в роботі у 2018 році цей показник мав значення 0,13, а в 2019 році - 0,2 за рахунок зростання суми готових засобів платежу, що вказує на ефективність використання

вільних коштів; у 2020 зменшився до 0,11, що свідить про зменшення суми вільних коштів [14, с.30].

Коефіцієнт поточної ліквідності являє в собі оцінку ліквідності підприємства, також можливості покриття короткострокових зобов'язань за допомогою всіх обігових коштів за звітній рік. Зазвичай він становить 1,0–3,0. на підприємстві даний коефіцієнт у 2018 році - 1,89 і означає, це можна тлумачити як достаток оборотних активів для покриття поточної заборгованості. У 2019 році було зменшення до 1,19; у 2020 році до 1,06.

Проміжний коефіцієнт покриття являє собою оцінку ступень покриття короткострокових зобов'язань тільки за допомогою грошових коштів та дебіторської заборгованості. Норму становить 0,7. На досліджуваному підприємстві цей показник у 2018 році становив 1,36, це значить що в підприємства товарних запасів достатньо, які б захищали обігові кошти від інфляції.

Коефіцієнт участі матеріальних запасів в покритті короткострокових зобов'язань – це оцінка захисту обігових коштів від інфляційного знецінення. У 2020 цей показник зріс до 0,71, тож можна стверджувати що висока ефективність захисту обігових коштів.

Меневрування коефіцієнт застосовують для оцінки швидкої реакції на зміни умов співвідношення попиту і пропозиції та процесом розширення сфер наданих послуг підприємства. На оглядовому підприємстві коефіцієнт має від'ємне значення, у 2020 р- 29%. Причиною такого значення є те що обсягу власного капіталу недостатньо [16, с. 43].

Коефіцієнт співвідношення власних оборотних коштів та загального обсягу оборотних коштів надає оцінку діючої структури обігових коштів за джерелом формування-власний капітал чи заборгованість. Нормою для показника є 0,3-0,4. Протягом 2018-2020 років показник є у від'ємному значенні у 2020 році він склав -0,4, що свідчить про значну фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Таблиця 3.2.

Структурно-динамічний аналіз основних елементів формування фінансових результатів

Показники	Роки				Відхилення (+, -)	
	2019		2020		Сума, грн.	у % до обороту
	Сума, грн.	у % до обороту	Сума, грн.	у % до обороту		
Дохід від реалізації послуг (товарів, робіт, послуг)	18139	100	17357	100	-782	-4,3
Собівартість реалізованої послуг (товарів, робіт, послуг)	14293	82,3	14502	83,5	209	1,5
Валовий прибуток (збиток)	3846	21,2	2855	16,4	-991	-25,7
Інші операційні доходи	2479	13,6	994	5,7	-1485	-59,9
Адміністративні витрати	281	1,5	383	2,2	102	36,3
Витрати на збут	9	0,05	-	-	-	-
Інші операційні витрати	778	4,3	96	0,5	-682	-87,6
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	5257	28,9	3370	19,4	-1887	-35,9
Дохід від участі в капіталі	-	-	-	-	-	-
Інші фінансові доходи	-	-	-	-	-	-
Інші доходи	-	-	164	0,9	164	-
Фінансові витрати	220	1,2	100	0,6	-120	-54,5
Інші витрати	-	-	190	1,1	190	-
Прибуток (збиток) до оподаткування	5037	27,7	3244	18,7	-1793	-35,6
Чистий прибуток (збиток)	5037	27,7	3244	18,7	-1793	-9

Згідно даним таблиці 3.2. чистий прибуток підприємства якщо надати порівняння 2019р. відносно 2020р. він зменшився на 1793 тис. грн. (35,6 %) і склав 3244 тис. грн. Це зменшення спричєно наступними обставинами:

скорочення прибутку від операційної діяльності на 1887 тис. грн. (35,9 %), підвищення собівартості реалізованих послуг на 209 тис. грн. (1,5 %), зростання адміністративні витрати на 102 тис. грн. (36,3%); зменшення валового прибутку на 991 тис. грн. (25,7 %) по відношенню з 2019 р. [20 , с. 54]

За допомогою даної методики розрахуємо показники рентабельності для підприємства, (табл. 3.3.)

Таблиця 3.3.

Аналіз рентабельності основної операційної діяльності підприємства

Показники	2018	2019	2020	Відхилення			
				+/-		Тр, %	
				2019- 2018	2020- 2019	2019- 2018	2020- 2019
Чистий прибуток	181,8	320,4	508,4	138,6	188	176,2	158,6
Собівартість реалізації послуг (робіт, послуг).	1465,2	1621,3	1700,9	156,1	79,6	110,6	104,9
Середньорічна вартість основних засобів	30,7	52,3	65,9	21,6	13,6	170,3	126
Середньорічна вартість оборотних активів	416,4	531,1	592,5	117,7	61,4	127,5	111,5
Операційні витрати	2467,3	3214	3873,6	746,7	659,6	130,2	120,5
Рентабельність витрат	31,8	37,6	43,4	5,8	5,8	118,	118,2
Рентабельність активів	32,1	45,3	58,4	13,2	13,1	141,1	128,9
Рентабельність послуг	12,4	19,7	29,8	7,3	10,1	158,8	151,2
Рентабельність використання ресурсів	40,6	54,8	77,2	14,2	22,4	134,9	140,8

За наведеними розрахунками можна зробити наступні висновки. Протягом 2018-2020 року спостерігається тенденція постійного збільшення показника рентабельності витрат, кожного року приблизно на 5%-6%. Ми спостерігаємо, що з кожної гривні понесених витрат підприємство отримало прибуток, хоча витрати збільшуються з кожним роком. Ця тенденція оцінюється позитивно і пов'язана із зростанням чистого прибутку [52, с. 74].

В результаті проведених розрахунків можна зробити наступні висновки. Рентабельність активів у 2018, 2019, 2020 роках відповідно становить 32,1%, 45,3%, 58,4%. Отже кожна гривня, вкладена в активи ДП "Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці" у 2018 році – 0,32 грн. прибутку, у 2019 році – 0,45 грн. прибутку, у 2020 році 0,58 грн. прибутку, що на 26,3 більше від початкового рівня. Дана тенденція оцінюється позитивно і свідчить про ефективне використання активів за досліджуваний період [11, с. 86].

На основі проведених розрахунків видно, що Протягом 2018, 2019, 2020 років спостерігається прибуткова діяльність ДП "Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці". В 2019 році спостерігається різке зростання прибутку: на 138,6 тис. грн. або 176,2%. Прибуток у 2020 році також зростає на 188 тис. грн. або на 156,2%, але вже порівняно меншими темпами росту. Це могло бути спричинено зменшенням темпів росту обсягів реалізації послуг (товарів, робіт, послуг). Собівартість виробленої послуг (робіт, послуг) постійно зростає: у 2019 році на 156,1 тис. грн., у 2020 році – на 79,6 тис. грн. Це могло бути спричинене зміною асортименту послуг (робіт, послуг) на більш матеріалоємний і трудомісткий, про що свідчить зростання матеріальних затрат та витрат на оплату праці. Саме зростання чистого прибутку вплинуло на підвищення рентабельності послуг(робіт, послуг): у 2019 році вона збільшилась на 7,3%, а у 2020 році – на 10,1%. Дана тенденція оцінюється позитивно і свідчить про зростання ефективності реалізації послуг (робіт, послуг). Середнє значення рентабельності послуг за три звітних періоди становить 20,6%.

Рентабельність використання ресурсів має тенденцію до зростання, що оцінюється позитивно. В 2019 році – на 14,2%, а в 2020 році – на 22,4%. Середній відсоток рентабельності використання ресурсів за три звітних періоди становить 57,3%.

Причиною зростання рентабельності ДП "Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці" є різке зростання чистого прибутку. Щодо

обсягів оборотних активів, то вони збільшуються постійно: у 2019 році вони зросли на 82,2 тис. грн. або 116,7%, у 2020 році – на 40,7 тис. грн. або 106,9%.

Підсумовуючи результати обчислень, можна сказати, що рівень використання наявних ресурсів у процесі виробництва та реалізації послуг, робіт, послуг є високим і оцінюється позитивно.

Таблиця 3.4.

Показники фінансової стійкості підприємства

№ по р.	Показники	Роки		
		2018	2019	2020
1.	Запаси + витрати майб. періодів, тис. грн.	49 688,00	124 600,40	260 942,00
2.	Власний оборотний капітал, тис. грн.	94 274	35 758	22 327
3.	«Нормальні» джерела фінансування, тис. грн.	198 002,00	206 415,80	294 670,00
3.1	Власний оборотний капітал	94 274	35 758	22 327
3.2	Короткострокові банківські кредити та позики для покриття запасів	200,80	4 021,20	41 495,00
3.3	Розрахунки з кредиторами за товари, роботи, послуги	103 527,00	166 637,10	230 848,00
4.	Прострочена дебіторська заборгованість, тис. грн.	0	0	0
5.	Тип поточної фінансової стійкості	абсолютна	нормальна	нормальна

У 2020 ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” мав абсолютну фінансову стійкість, це характеризується у випадку якщо власних оборотних коштів достатньо для запасів і витрат, це можна зобразити у формі: $ЗВ < ВОК$ – Так, у 2018 році $НДФ > ЗВ$ на 713,77 тис. грн., а $ЗВ > ВОК$ на 1801,24 тис. грн.

Протягом останніх двох років на підприємстві спостерігається нормальна фінансова стійкість, коли запаси й витрати забезпечуються сумою власних оборотних коштів та довгостроковими позиковими джерелами, оскільки у 2019 році $НДФ > ЗВ$ на 81815,4 тис. грн, а $ЗВ > ВОК$ на 88842,4 тис. грн. У 2020 році $НДФ > ЗВ$ на 33728 тис. грн., а $ЗВ > ВОК$ на 238615 тис. грн..

Таблиця 3.5.

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості

Показник	Формула розрахунку	Роки			Рекомендовані значення показників
		2018	2019	2020	
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$\frac{p. 2515 - p. 1696}{p. 2515}$	0,85	0,86	0,76	> 0,1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{p. 2515 - p. 1695}{p. 1495}$	0,9	0,77	0,71	> 0
Коефіцієнт фінансової стабільності	$\frac{p. 1495}{p. 1595 + p. 1695}$	1,7	0,13	1,5	> 0,5
Коефіцієнт зносу	$\frac{p. 1012}{p. 1011}$	0,44	0,21	0,28	> 0,5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{p. 1160 + p. 1165 + p. 1166 + p. 1167}{p. 1695}$	0,028	0,72	0,00065	> 0,5

Для надання оцінки платоспроможності варто визначити ступінь ліквідності оборотних активів.

Таблиця 3.6.

Показники ліквідність підприємства

Показник	Формула розрахунку	Роки			Рекомендовані значення показників
		2018	2019	2020	
Коефіцієнт покриття	$\frac{K_{п} \cdot A1 + A2 + A3}{П1 + П2}$	6,9	7,6	4,2	1,5 - 2,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{K_{ш.л.} + A1 + A2}{П1 + П2}$	5,7	2,5	1,6	0,8 - 1,0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{A}{K_{абс.л.} + П1 + П2}$	0,03	0,7	0,0006	> 0,2

Проаналізувавши дані таблиці 3.6 можна зробити такі висновки : Коефіцієнт покриття характеризує достатність оборотних активів для

покриття боргів та демонструє, що 7,6 грн. припадає на одну гривню поточних зобов'язань. [7, с. 92].

Методику аналізу оборотних коштів зазвичай використовують для привертання уваги можливих інвесторів, покупців та постачальників, зміст якої відображено у порівнянні показників оборотності оборотних коштів підприємства за звітний період з аналогічним. Таким способом чітко відображає поліпшення чи погіршення.

Аналіз оборотності оборотних коштів ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” відображено в таблиці 3.7

Таблиця 3.7

Аналіз оборотності оборотних засобів

Показник	Попередній період	Звітний період	Відхилення
Виручка від реалізації, тис. грн	3756996,1	3957500,0	200503,9
Кількість днів періоду, що аналізується	182	182	
Ододенна виручка, тис. грн.	20642,84	21744,51	1101,67
Середній залишок оборотних коштів, тис. грн	2597144	2686248	89104
Оборотність оборотних коштів, днів	125,8	123,5	-2,3
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, кількість оборотів	1,45	1,47	0,02
Коефіцієнт завантаження коштів в обороті, коп.	68,97	68,03	-0,94

Проаналізувавши дані таблиці 3.7, можна зробити висновок, що оборотність оборотних коштів за півріччя на ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” прискорилась на 2,3 дня. Це привело: до збільшення коефіцієнта оборотності засобів на 0,02; до зниження коефіцієнта завантаження засобів в обороті на 0,94 коп.

На зміну оборотності оборотних коштів впливають два фактори: зміна обсягу виручки від реалізації послуг; зміна середнього залишку оборотних засобів [12, с. 43].

Мета аналізу оборотності оборотних коштів : це означення суми коштів, які були вивільнені з обороту з причини прискорення оборотності оборотних коштів або додатково залучено в оборот унаслідок уповільнення такої оборотності. Суму коштів визначають за формою: різницю в оборотності у днях помножують, на звітну одноденну виручку. Згідно даним звітності ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”, прискорення оборотності оборотних коштів на 2,3 дні вивільнило з обігу грошові кошти в сумі 50012,37 тис.грн.

3.2 Застосування методів обліку інтегрованої звітності

Бухгалтерська звітність - це єдина інформаційна база про фінансовий стан підприємства й змінах у її фінансовому становищі. Дані бухгалтерської звітності є офіційними й надаються органам державної влади. При цьому звітність може бути опублікована у відкритому доступі для необмеженого кола осіб.

У цей час склад звітності ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” містить у собі:

- фінансову (бухгалтерську) звітність;
- податкову звітність;
- форми статистичної звітності;
- річний звіт.

Склад бухгалтерської звітності, що представляється річної, ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” містить у собі:

- бухгалтерський баланс;
- звіт про фінансові результати;
- звіт про зміни капіталу;
- звіт про рух грошових коштів;
- інших додатків (пояснень) до бухгалтерської звітності [29, с. 86].

Відповідно до Положення про розкриття інформації емітентами емісійних цінних паперів ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” зобов'язано розкривати інформацію у формі річного звіту.

Річний звіт ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” містить наступну інформацію: відомості про положення акціонерного товариства в галузі; пріоритетні напрямки діяльності; звіт ради директорів про результати розвитку акціонерного товариства по пріоритетних напрямках його діяльності; інформацію про обсяг кожного з використаних акціонерним товариством у звітному році видів енергетичних у натуральному вираженні й у грошовому вираженні; перспективи розвитку; звіт про виплату оголошених (нарахованих) дивідендів по акціях; опис основних факторів ризику, пов'язаних з діяльністю ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”; перелік зроблених акціонерним товариством у звітному році угод; склад ради директорів, включаючи інформацію про зміни в складі ради директорів, що мали місце у звітному році, і відомості про члени ради директорів, у тому числі їх короткі біографічні дані (рік народження, відомості про утвір, відомості про основне місце роботи), частка їх участі в статутному капіталі акціонерного товариства й частка приналежних їм звичайних акцій акціонерного товариства [31 ,с. 65]; відомості про генерального директора; основні положення політики акціонерного товариства в області винагороди й компенсації витрат; відомості про твердження річного звіту загальними зборами акціонерів.

У зв'язку з підвищенням ефективності діяльності ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”, збільшенням його ролі на ринку, співробітництва як з українськими, так і із закордонними партнерами, впровадженням нових технологій, розширенням наукових напрямків, підприємству слід розглянути можливості надання не тільки стандартної бухгалтерської (фінансової) звітності, але й інтегрованої звітності, що розкриває вплив кожного виду капіталу на одержуваний в остаточному підсумку результат діяльності.

ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” за допомогою застосування інтегрованої звітності у своїй практиці зможе показати, як стратегія підприємства, результати його діяльності й перспективи розвитку ведуть до створення вартості, що є одним із ключових напрямків у стратегії підприємства.

Інтегрований звіт ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” повинен включати наступні компоненти: опис організації й бізнес- моделі - яку діяльність здійснює організація, і яким образом формує й зберігає акціонерну вартість у короткостроковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі; контекст діяльності, у т.ч. ризики й можливості - у яких умовах здійснюється діяльність організації (у т.ч. основні ресурси й зв'язку, що мають значення для організації, а також ключові ризики й можливості); стратегічні цілі й стратегії їх досягнення - до чого прагне організація, і яким образом планує забезпечити досягнення намічених цілей; керівництво організацією й оплата праці - яка структура керування організацією, яким образом керівництво підтримує стратегічні цілі організації й забезпечує відповідний підхід до оплати праці [43 ,с .65]; ефективність - як організація оцінює ступінь ефективності своєї діяльності з позиції стратегічних цілей і реалізації відповідних стратегій; перспективи - які можливості й труднощі очікують організацію на шляху до досягнення стратегічних цілей, і яким образом вони вплинуть на стратегії й ефективність діяльності в майбутньому.

Схема дозволяє визначити послідовність дій при підготовці інтегрованої звітності. На первісному етапі необхідно розкрити специфіку галузі, характеристику діяльності ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”, стратегію для того, щоб виявити на кожному етапі пріоритетні напрямки розвитку. Надалі необхідно структурувати дані по кожному капіталу, визначити їхній зв'язок і потім здійснити розрахунок за запропонованими показниками, оцінити їхній стан і, безпосередньо, зміна вартості. Процес підготовки інтегрованого звіту в ДП

“Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” містить у собі кілька етапів (таблиця 3.8).

Таблиця 3.8.

Процес підготовки інтегрованого звіту в ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”

Етап	Види робіт
1. Визначення обсягу робіт	Проведення аналізу діяльності компаній-аналогів і аналіз інформації, що розкривається
	Залучення вищого керівництва й співробітників профільних відділів у процес обговорення інтегрованої звітності (ИО)
	Розробка плану переходу до ИО
	Проведення короткої навчальної сесії для співробітників і керівництва
2. Формування команди	Формування робочої групи по ИО зі співробітників фінансового, юридичного відділів, відділу керування кадрами
	Залучення до процесу ИО керівників ключових напрямків діяльності
	Призначення координатора проекту
3. Визначення змісту	Проведення аналізу істотних питань діяльності (аналіз галузевого й регіонального контексту сталого розвитку, звітів компаній-аналогів, публікацій у ЗМІ)
	Проведення оцінки стратегії, визначення ключових показників результативності й плану розвитку компанії
	Залучення зацікавлених сторін до процесу визначення істотних питань і змісту ИО
4. Розробка структури	Визначення ключових розділів і підрозділів ИО на основі результатів етапу 3
	Закріплення зони відповідальності й виділення необхідних ресурсів для підготовки кожного розділу/підрозділу
	Визначення кількісних і якісних показників для кожного розділу, розробка концепції й структури звіту
5. Збір даних	Визначення даних, які вже консолідуються або можуть бути зібрані у функціональних підрозділах та системах звітності
	Розробка форми інформаційних запитів і напрямом їх членам робочої групи й у профільні департаменти
	Розробка форми інформаційних запитів і напрямом їх членам робочої групи й у профільні департаменти
6. Підготовка тексту	Опис бізнес-модель компанії
	Опис впливу, надаване організацією на внутрішнє й зовнішнє середовище на кожному етапі циклу створення вартості
	Здійснення консолідації даних і тексту відповідно до обраної структури
	Визначення шляху поширення звіту

Загальний результат від зв'язку між капіталами виражається в створеній підприємством вартості й виникаючими в нього можливостями й ризиками. Аналіз можливостей і ризиків рекомендовано проводити, використовуючи Swot. Swot- Аналіз - метод стратегічного планування, що полягає у виявленні факторів внутрішнього й зовнішнього середовища організації й поділі їх на 4 категорії: сильні сторони, слабкі сторони, можливості й загрози [32 ,с .76].

Аналізуючи капітал, слід розуміти, що показники, що відносяться до промислового, природного й фінансовому капіталу впливають один на одного, показуючи взаємозв'язок, так, збільшення фінансового капіталу в частині необоротних активів (основних засобів) може свідчити про збільшення виробничої потужності, а виходить, відбивати промисловий капітал. Показники, що характеризують промисловий капітал (наприклад, енергоємність, споживання води) відбивають використання природного капіталу й вплив на нього.

Показники у відношенні людського, інтелектуального й соціального капіталів також мають визначений зв'язок.

Показники руху персоналу погоджують одночасно людський і соціальний капітали підприємства. Інвестиції на навчання, перепідготовку персоналу, рівень оплати праці характеризують людський капітал і впливають на інтелектуальний, що надалі визначає місце підприємства в інноваційній діяльності.

Визначимо фінансові й нефінансові показники по кожному виду капіталу, які можуть бути представлені в інтегрованій звітності, що складається ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”.

Характеристика капіталів ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” згідно зі стандартом по інтегрованій звітності представлено в таблиці 3.9.

Значимість промислового капіталу полягає в тому, що від його стану й ефективності використання залежить конкурентоспроможність послуг,

виробленої арматуробудівним підприємством, екологічна безпека виробництва й безпосередньо процес створення вартості.

Таблиця 3.9

Види капіталу ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”
і їх характеристика

Вид капіталу	Характеристика
Фінансовий	Частина фінансових ресурсів компанії, які вкладені в оборот з метою одержання доходу.
Промисловий	Промислові фізичні об'єкти, наявні в ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” для виробництва послуг, включаючи: будинку, устаткування, інфраструктуру.
Інтелектуальний	Організаційні нематеріальні активи повністю або частково контрольовані що є результатом генерування знань, формування навичок, знаходження досвіду й конвертації їх в активи, включаючи інтелектуальну власність
Соціальний	Соціальні зв'язки, відносини між основними зацікавленими сторонами. Прагнення побудувати разом із зовнішніми зацікавленими сторонами, такими як клієнти, постачальники, бізнес-партнери, регулятивні органи.
Природний	Поновлювані й не поновлювані природні ресурси.

Показники, що характеризують промисловий капітал: структура основних засобів; інвестиції в основний капітал; показники ефективності використання основних засобів; показники руху основних коштів; досягнута виробнича потужність [28, с. 65].

Арматуробудування є наукомісткою галуззю, тому людський капітал має визначальне значення в розробці й впровадженні інноваційних технологій, в удосконалюванні системи керування, у сукупності, що забезпечують підтримку займаної позиції підприємством на ринку й підвищення його конкурентоспроможності.

Показники, що характеризують людський капітал: динаміка середньооблікової чисельності персоналу; частка співробітників наукоисследовательських підрозділів у середній чисельності персоналу; структура персоналу по кваліфікації, утвору, стажу роботи; показники руху робочої сили; показники, що характеризують виробничий травматизм;

показники охорони здоров'я й промислової безпеки; інвестиції в людський капітал, у тому числі витрати на перепідготовку персоналу; рівень оплати праці; відношення рівня заробітної плати до середньогалузевого й регіонального рівнів; характеристика стандартів соціальної підтримки працівників; рівень продуктивності праці.

Інтелектуальний капітал, зокрема, залежить про здатність до наукової діяльності людського капіталу. Однак, стан людського капіталу вдруге від фінансового, тому що прямопропорційне залежить від рівня інвестицій, як безпосередньо в сам людський капітал, так і від обсягу фінансової підтримки досліджень і розробок [37, с. 80].

Стан інтелектуального капіталу визначає рівень технологій виробництва, інноваційність послуг. Показники, що характеризують інтелектуальний капітал: динаміка й структура витрат на інтелектуальний капітал; показники приналежних компанії об'єктів інтелектуальної власності; питома вага нематеріальних активів, результатів досліджень і розробок у валюті балансу; абсолютні, відносні показники витрат на інтелектуальний капітал, зокрема на інновації, витрат на науково-дослідні й дослідно-конструкторські роботи, на придбання нових технологій; структура й динаміка витрат на технологічні інновації; питома вага інноваційної й нової послуг у виторзі.

Стабільність процесу створення вартості визначається ступенем стійкості відносин з основними постачальниками, споживачами. Від того, наскільки підприємство бере участь у підтримці культури, спорту регіону буде залежати її статус на ринку. Показники, що характеризують соціальний капітал: ринкова частка компанії; структура продажів по регіонах; показники співробітництва з постачальниками: частка постійних постачальників, частка нових постачальників; склад, структура й динаміка соціальних інвестицій (на підтримку культури, спорту, громадських організацій).

Природний капітал, у першу чергу, відбиває наявність, територіальне розташування поновлюваних і непоновлюваних ресурсів, які

використовуються підприємством у його господарській діяльності. Тому що ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” є джерелом викидів різних забруднюючих речовин у навколишнє середовище, то розкриття екологічної складової в частині впливу на навколишнє середовище повинне стати обов'язковою практикою в інтегрованій звітності ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”, оскільки проблема екології носить міжнародний характер [24,с. 98].

Основним показником фінансового капіталу є інвестований капітал, за допомогою якого здійснюється витяг доходу. Фінансовий капітал має з усіма капіталами тісний взаємозв'язок, визначаючи їх розвиток, вони забезпечують його стабільність. Фінансовий капітал відбиває вартість, створену сукупністю капіталів. Систематизуємо фінансові показники в таблиці 3.10

Таблиця 3.10

Фінансові показники в інтегрованій звітності ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”

Приріст виторгу	11,89%
Приріст чистого прибутку	6414,68%
Коефіцієнти рентабельності	Критично низький рівень рентабельності
Коефіцієнти ліквідності	Підприємство ліквідно, усі показники ліквідності відповідають нормативам
Коефіцієнти фінансової стійкості й незалежності	0,22 в 2018 році, 0,26 в 2020 році - ріст фінансової стійкості, однак, показник менше нормативного значення в 0,6. Низька фінансова стійкість
Коефіцієнти ділової активності	Ріст коефіцієнтів оборотності, підвищення ділової активності підприємства

Доповнити показники інтегрованої звітності можливо рейтинговою оцінною системою. Для цього сформуємо бальну шкалу від 1 до 5, у якій будемо розставляти, у відповідність із отриманими в ході аналізу даними рейтинги, що відповідають [41 ,с. 65].

У таблиці 3.11. проведемо рейтингову оцінку фінансових показників ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”:

Таблиця 3.11

Рейтинг фінансових показників ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”

Показник	Значення	Бал	Значимість	
Приріст виторгу	11,89%	4	0,2	0,8
Приріст чистого прибутку	6414,68%	5	0,4	2
Коефіцієнти рентабельності	Критично низький рівень рентабельності	1	0,2	0,2
Коефіцієнти ліквідності	Підприємство ліквидно, усі показники ліквідності відповідають нормативам	5	0,05	0,25
Коефіцієнти фінансової стійкості й незалежності	0,22 в 2018 році, 0,26 в 2020 році - ріст фінансової стійкості, однак, показник менше нормативного значення в 0,6. Низька фінансова стійкість	2	0,1	0,2
Коефіцієнти ділової активності	Ріст коефіцієнтів оборотності, підвищення ділової активності підприємства	4	0,05	0,2

Отримані показники інтегрованої звітності свідчать про те, що підприємство може бути цікаво з погляду об'єкта вкладення інвестицій. Принаймні, є точки росту й властива державному підприємству стабільність.

3.3. Моделювання фінансових результатів підприємства

Обрана методика моделювання фінансових результатів, включає п'ять етапів. На першому етапі аналізу визначається стратегія компанії за допомогою спресе-аналізу на основі кількісних оцінок зовнішнього й внутрішнього середовища. На другому етапі обґрунтовується алгоритм прогнозування виторгу й інших фінансових результатів на основі експонентного згладжування й побудови трендових моделей. Третій етап

присвячений побудові регресійних моделей поточних і капітальних витрат і обґрунтуванню інших показників, необхідних для розрахунків прогностичних фінансових результатів компанії. На четвертому етапі обґрунтовуються параметри реалістичного, песимістичного й оптимістичного сценаріїв розвитку компанії. На заключному етапі розраховуються прогностичні фінансові результати, фундаментальна вартість компанії й оцінюється ймовірність їх досягнення. Запропонована методика апробована на даних реальної компанії [57, с. 80].

Методика дозволяє моделювати фінансові результати аналіз, трендові моделі, діяльності компанії на основі аналізу її зовнішнього й внутрішнього середовища.

Сучасні тенденції у фінансовій аналітиці роблять усе більш затребуваними прогностичні інструменти аналізу, орієнтовані на дослідження перспектив компанії, оцінку її майбутнього фінансового стану й результатів діяльності. Традиційний фінансовий аналіз, що ґрунтується на даних публікованої звітності, в ході якого досліджується поточний фінансовий стан компанії, фокусується на оцінці результатів, досягнутих у минулих періодах. Однак при аналізі інвестиційної привабливості, кредитоспроможності, оцінці можливостей сталого розвитку, у процесі обґрунтування розв'язків, спрямованих на максимізацію вартості, необхідні аналітичні процедури прогнозування фінансового стану й фінансових результатів компанії. У стандарті інтегрованої звітності також підкреслюється стратегічний фокус і орієнтація на майбутню звітність, що вимагає розробки відповідних аналітичних процедур.

При цьому відзначаються складності в проведенні прогностичного аналізу, пов'язані з тим, що прогностична фінансова інформація в значній мірі суб'єктивна за своїм характером, і її підготовка вимагає використання професійного судження.

У зв'язку із цим стають затребуваними інструменти аналізу звітності, що дозволяють моделювати діяльність компанії, знаходити взаємозв'язки між

показниками, досліджувати сценарії її розвитку, оцінювати майбутні результати діяльності [12, с. 55].

Таким чином, стандартні прийоми та методи вертикального, горизонтального, коефіцієнтного та факторного аналізу повинні бути доповнені алгоритмами прогнозного аналізу, які реалізуються за допомогою таких інструментів електронних таблиць Excel, як побудова трендів, створення аркушів прогнозу, побудова регресійних моделей, моделювання сценаріїв. Перераховані алгоритми ґрунтуються на класичній теорії стратегічного керування, яка, незважаючи на певні недоліки, залишається проте основою прогнозного фінансового аналізу. Зокрема, у рамках такого аналізу реалізуються сценарні підходи до розробки стратегії компанії, виявляються альтернативи і їх імовірності. При цьому необхідно враховувати, що зміни в зовнішньому середовищі можуть суттєво змінити ситуацію й знизити якість прогнозів, тому прогнозні розрахунки повинні проходити ретельну перевірку експертів.

Ключовими якісними характеристиками прогнозного аналізу є індикатори зовнішнього середовища, у тому числі регіонів і ринків збуту, опис стратегії розвитку компанії, напрямків інвестування, джерел фінансування інвестицій; кількісні індикатори прогнозного аналізу - обсяг продажів компанії, витрати, прибуток, інвестиції, фундаментальна вартість. У більш повній версії прогноз містить усі показники прогнозованої фінансової звітності, включаючи показники балансу, фінансових результатів і грошових потоків [6-8]. При цьому прогнозний аналіз повинен забезпечувати можливість різноманітної оцінки майбутніх показників.

Прогнозування фінансових показників діяльності компанії повинне починатися з якісної оцінки перспектив її розвитку, обґрунтування стратегії в термінах відомих моделей стратегічного аналізу, і тільки потім можуть бути застосовані кількісні методи аналізу. При цьому необхідно відзначити, що розробка стратегії ґрунтується на виняткових здатностях аналітика вгадувати майбутнє, що, на жаль, неможливо формалізувати на основі відомих

алгоритмів. Як інструмент якісного стратегічного аналізу може бути використаний space- аналіз (Strategic Position and Action Evaluation), оскільки він має ряд безсумнівних переваг, а саме - ураховує при розробці стратегії фактори зовнішнього середовища (стабільність і привабливість ринкового середовища) і внутрішнього середовища (фінансовий потенціал компанії і її конкурентні переваги), дозволяє обґрунтувати стратегію за допомогою кількісної оцінки різноманітних факторів, пропонує шаблони стратегічних рекомендацій з кожної стратегії [39 ,с. 67].

Таким чином, екзогенні незалежні змінні моделюються за допомогою трендових моделей або експонентного згладжування; ендогенні змінні - за допомогою регресійних моделей.

Вихідним пунктом прогнозу є прогноз майбутньої динаміки обсягу продажів компанії, який розробляється на основі як експертних, так і статистичних методів. Як відзначає А. Дамодаран, для короткострокових періодів прогнози аналітиків перевершують по якості прогнози, зроблені на основі тимчасових рядів, а для довгострокових періодів якість прогнозів на основі математичних моделей стає вище. Необхідно враховувати при цьому, що самі по собі прогнози можуть впливати на учасників ринку й у такий спосіб впливати на ринкову кон'юнктуру. Тому на кожному етапі прогнозного аналізу результати, отримані на основі кількісних моделей, підлягають експертній оцінці аналітиків на вірогідність.

На першому етапі прогнозування обґрунтовується стратегія розвитку компанії. Значимість цього етапу полягає в тому, що конкурентоспроможність компанії забезпечується, з одного боку, її вірним стратегічним позиціонуванням, а з іншого, - досягненням операційної ефективності.

При цьому вибрати стратегію один раз недостатньо для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності, стратегія повинна постійно аналізуватися, переглядатися й коректуватися тактикою, саме це й забезпечує компанії довгострокові конкурентні переваги. Таким чином, на думку Б.

Джилада, вибір стратегії відіграє домінуючу роль, оскільки при невірному обраній стратегії операційна ефективність уже не має ніякого значення .

Досліджувати стратегію можна за допомогою спресе- аналізу, обґрунтовуючи, таким чином, корпоративну стратегію компанії. Основою для оцінок є дані з відкритих джерел, однак для деяких висновків необхідні оцінки експертів, що володіють інсайдерською інформацією. Існують чотири базові корпоративні стратегії: стратеги концентрованого, інтегрованого, диверсифікованого росту й стратегія скорочення. Стратегія концентрованого росту припускає розвиток бізнесу за рахунок зміцнення положення компанії на ринку, розвитку послуг за допомогою вдосконалювання як виробничого процесу, так і маркетингового комплексу. Стратегія інтегрованого росту полягає в забезпеченні розвитку бізнесу за рахунок вертикальної й горизонтальної інтеграції. Стратегія диверсифікованого росту спрямована на придбання компаній, не пов'язаних зі здійснюваною діяльністю, і на трансформацію бізнесу в холдинг, що формується як сукупність бізнесів, що здійснюють різні види діяльності.

У рамках спресе- аналізу оцінюються чотири групи факторів, а саме:

- фінансова сила компанії, у тому числі її ефективність і фінансова стійкість;
- конкурентоспроможність і положення компанії на ринку, що залежать від лояльності покупців і ефективності технологій; індикатором цих факторів є ринкова частка компанії і її здатність впливати на ціни й витрати;
- стабільність зовнішнього середовища, яке визначається за допомогою оцінки мінливості попиту й застосовуваних технологій [47, с. 87];
- привабливість ринків, на яких працює компанія, що визначається за допомогою оцінки потенціалу росту ринку, стійкості прибутку, легкості доступу на ринок.

При високих оцінках усіх чотирьох груп індикаторів найбільш ефективна агресивна стратегія розвитку бізнесу, що припускає розширення

обсягу продажів, збільшення виробництва, освоєння нових секторів ринку, просування брендів. Така стратегія є стратегією концентрованого росту.

В умовах нестабільності середовища й фінансової нестабільності компанії, але привабливості ринку й конкурентоспроможності компанії, найбільш обґрунтованою є конкурентна стратегія (стратегія інтегрованого росту), у рамках якої компанія підсилює свої позиції за рахунок інтеграції по вертикалі й горизонталі, підвищуючи в такий спосіб стабільність, акумулює додаткові фінансові ресурси, розширює асортименти послуг, що випускається, розбудовує збутові мережі.

Якщо компанія працює в стабільній, але непривабливому економічному середовищі, маючи при цьому високу фінансову стабільність, але низьку конкурентоспроможність, то найбільш адекватною є консервативна стратегія (диверсифікований ріст), що припускає розробку нових продуктів, вихід на більш перспективні ринки, зниження собівартості, підвищення якості продукту.

При негативній оцінці всіх груп факторів найбільш обґрунтованою є оборонна стратегія (скорочення), яка припускає відхід з ринку, скорочення виробничих потужностей, зменшення або відсутність інвестицій, повернення капіталу власникам і кредиторам, скорочення витрат, відхід з ринку [24, .с 9].

Алгоритми методики проілюстровані розрахунками, виконаними на основі опублікованих даних диверсифікованої гірничо-металургійної компанії, що є провідним виробником нікелю, Палладія, платини, кобальту, міді й родію у світі. У розрахунках кількісних показників прогнозного аналізу використана консолідована звітність компанії за 2018-2020 рр.

Дослідження восьми факторів аналізу дозволило зробити оцінку зовнішнього й внутрішнього середовища, у результаті якої обґрунтована корпоративна стратегія компанії.

На другому етапі після обґрунтування стратегії компанії прогнозуються її доходи, а саме прибуток та інші фінансові результати, на основі трендових моделей або експонентного згладжування. Для прогнозування виторгу

досліджуваної компанії використано два методи: побудова трендів і прогнозування на основі експонентного згладжування. Метод побудови трендів реалізується в Excel через вибір функції для тренда і її оцінку через коефіцієнт вірогідності апроксимації (коефіцієнт детермінації). Вибір варіанта тренда обґрунтовується максимальним коефіцієнтом апроксимації.

Для прогнозування інших фінансових результатів (операційних і неопераційних, у складі яких позитивні й негативні курсові різниці, результат, отриманий від інвестиційної діяльності, результат від вибуття дочірніх компаній і активів, класифікованих як призначені для продажу й ін.) пропонується використовувати два методи: алгоритм експонентного згладжування й метод розрахунків середніх зважених величин [38, с. 46].

Другий можливий метод прогнозування іншого фінансового результату - метод середньозважених величин. У процесі розрахунків значення показників необхідно зважувати, при цьому питомими вагами служать порядкові номери років в аналізованому періоді, як це пропонують автори роботи [15], відзначаючи бажаність процедури зваженого усереднення даних, оскільки при цьому найбільша питома вага мають останні роки, що дозволяє підвищити значимість останніх тенденцій у розвитку показника. Для восьми значень (2013-2020 рр.) розрахунки буде мати такий вигляд:

$$= (1x1 + x2 + 3x3 + 4x4 + 5x5 + 6x6 + 7x7 + 8x8) / (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), \quad (3.1)$$

де 1, ..., FR8 - фінансовий результат, отриманий в 2013-2020 рр. відповідно.

Розрахунки середньозважених значень дали наступні результати: інший операційний результат - (451) млн дол.3; інший неопераційний фінансовий результат (з урахуванням відсотків до сплати) - (1 044) млн дол. Значення результатів, розраховані по двом методам, мають певні відмінності.

Для подальших розрахунків з урахуванням експертних оцінок прийняті значення, отримані в результаті використання першого методу [18, с. 53].

На третьому етапі обґрунтовуються капітальні й поточні витрати компанії. Обґрунтовуючи прогнозу модель інвестицій, необхідно відзначити, що не існує устояної теорії, що пояснює інвестиційну поведінку компаній і динаміку інвестицій у цілому. Багато дослідників вважають, що обсяг інвестицій визначається двома групами факторів - потребою в інвестиціях і можливістю їх фінансувати. При цьому інвестиційні витрати компаній мають хвилеподібний характер. Фактори, що впливають на інвестиції, можна представити в такий спосіб.

Зовнішні макроекономічні фактори: діловий цикл; інфляція; розвиненість фондового ринку й банківського сектору; стабільність валютного курсу; інвестиційний клімат; державна політика.

Зовнішні галузеві фактори: технологічні шоки; ціни на продукцію й на похідні фінансові інструменти на цю продукцію; попит; податки; інвестиційний клімат; державна політика.

Внутрішні фактори: рівень прибутковості; структура власності; якість корпоративного керування; розподільна політика.

На третьому етапі також передбачена розробка регресійних моделей витрат по звичайних видах діяльності. Моделі будуються окремо для виробничих витрат (собівартість продажів) і комерційних, управлінських витрат. При оцінці рівняння регресії необхідно враховувати, що його надійність оцінюється за допомогою коефіцієнта детермінації.

Ставка капіталізації прибутки обґрунтований на основі мультиплікатора P / E , тобто за фактичними показниками капіталізації й чистому прибутку компанії розраховані значення ставки капіталізації за кожний рік аналізованого періоду (E / P) 100, потім по представленій формулі визначена середньозважена величина ставки капіталізації. Ефективна ставка податку на прибуток розрахована як відношення витрати по податкові на прибуток до прибутку до оподатковування [24, с. 75].

На четвертому етапі оцінюються варіанти прогнозів розвитку компанії з погляду прибутки й фундаментальної вартості. Для розробки оптимістичного й песимістичного сценаріїв необхідне розуміння факторів, які визначають динаміку майбутнього розвитку компанії.

Ці фактори стосуються наступних параметрів зовнішнього й внутрішнього середовища:

- обсяг реалізованих послуг. Цей фактор залежить від кон'юнктури ринку, зусиль компанії по освоєнню нових ринків збуту, а також від розвитку власної виробничої бази;

- доступність і вартість фінансових ресурсів. Значимість цього фактора висока для компаній з високим борговим навантаженням і істотної потреби в інвестиціях;

- валютний курс. Цей фактор є істотним для компаній- експортерів, імпортерів, валютних позичальників, а інвестиційні товари, що також закупаються, за кордоном;

- можливість забезпечення контролю над операційними витратами, що визначається не тільки операційною ефективністю компанії, але й залежністю від зовнішніх постачальників ключових видів ресурсів.

На п'ятому етапі попередньо обґрунтовані показники дозволили розрахувати прогнозні значення для трьох сценаріїв розвитку досліджуваної компанії: реалістичного, песимістичного й оптимістичного.

Крім того, у прес-релізах прогнозується збільшення виробничих можливостей самої компанії із завершенням модернізації збагачувальної фабрики й збільшенням обсягів переробки концентрату.

Таким чином, як зовнішні, так і внутрішні фактори свідчать про можливість реалізації оптимістичного сценарію розвитку бізнесу. Обґрунтованість імовірностей розрахованих сценаріїв повною мірою залежить від вірогідності інформації про зовнішнє й внутрішнє середовище, а також від компетентності й професіоналізму експерта [36 ,с. 87].

Алгоритми прогнозування, планування й бюджетування на основі інсайдерської інформації добре розвинені, однак результати прогнозування недоступні зовнішнім користувачам звітності.

Тим часом методи оцінки майбутнього стану компанії на основі її доступної звітності без використання внутрішньої інформації не так досконалі й вимагають розвитку.

Такого роду алгоритми затребувані всіма стейкхолдерами компанії, у тому числі міноритарними акціонерами, кредиторами, потенційними інвесторами, аудиторам, що контролюють державними органами.

Для розрахунку оптимального розміру прибутку важливо враховувати умов його максимізації, оскільки метою діяльності є отримання прибутку, тому при побудові моделі головною умовою є максимізація прибутку.

Зміст прибутку полягає в наступному: це різниця між доходами і витратами. Якщо суми різниці менше то підприємство неконкурентоспроможне;

Але головною метою підприємства є одержання прибутку тому компанія буде пропонувати таким послуг, який максимізує прибуток.

При екзогенній заданій системі цін прибуток залежить лише від обсягу випуску:

$$\pi(Q) = PQ - TC(Q), \quad (3.2)$$

де P – ціна послуг; Q – обсяг послуг; TC – сукупні витрати.

Для аналізу рівня змінних витрат (ЗВ), чистого доходу (ЧД), валового прибутку (ВП) і операційного прибутку (ПО) можна використати показники їх співвідношень щодо цінового (РЧО), натурального (РВО) і комбінованого (РПП) факторів, а також моделі функціональних зв'язків впливу цін (Цз, Цзб) і натуральних обсягів реалізації (Нз, Зб.) на фінансові результати господарської діяльності.

Якщо розглядати моделі розрахунків показників операційної діяльності, можна побачити, що взаємозв'язки ефекту їх зміни реалізуються за допомогою таких показників [29 ,с. 35].

У таблиці 3.12 надано механізм творення операційного прибутку на моделювання чистого доходу та фінансового результату.

Таблиця 3.12.

Показники взаємозв'язку ефекту від зміни показників операційної діяльності

Механізм розрахунку	Значення показника
$R_{\text{ЧО}} = \text{ЧД} / \text{ПО}$	Показує, яка сума чистого доходу підприємства створює 1 гривню операційного прибутку.
$R_{\text{ВО}} = (\text{ЧД} - \text{ЗВ}) / \text{ПО} = \text{ВП} / \text{ПО}$	Показує, яка сума валового прибутку підприємства створює 1 гривню операційного прибутку.
$R_{\text{ПП}} = \Delta \text{ПО} / \text{ПО} + [(R_{\text{ЧО}} * \text{Ц}_3) * (1 + \text{Н}_3)] / (R_{\text{ВО}} * \text{Н}_3)$	Показує темп приросту (спаду) операційного прибутку від зміни цін та обсягів реалізації за заданого рівня $R_{\text{ЧО}}$ і $R_{\text{ВО}}$

У випадку коли операційні витрати не мають змін, тоді збільшення чистого доходу за допомогою зін цін трансформують в операційний прибуток [47 ,с. 58]. За даними ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці” можна прослідкувати досить велику різницю між рівнем $R_{\text{ЧО}}$ та $R_{\text{ВО}}$, що відображають вплив динаміки змінних витрат на динаміку операційного фінансового результату.

Отже при зростанні чистого доходу натурального обсягу реалізації зростання прибутку менш, ніж при збільшенні цін.

Таблиця 3.13

Показники результатів господарювання ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”

№	Показники за рядками звіту про фінансові результати	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1	Чистий дохід (сума ряд. 2000, 2120)	59 696	59 634	64 093	89 658	125 617	107 101
2	Витрати операційної діяльності (сума ряд. 2050, 2130, 2150, 2180)	58 410	59 533	63 615	86 944	120 174	99 507
3	Змінні витрати (сума ряд. 2050)	41 710	46 031	49 525	61 524	95 595	95 655
4	Постійні витрати (ряд. 2090 – ряд. 2190)	16 700	13 502	14 090	25 420	24 579	42 555
5	Валовий прибуток (ряд. 2090)	21 043	15 101	15 773	30 860	36 114	33 752
6	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (ряд. 2190)	1 286	101	478	2 714	5 443	3 104
7	РЧО (п.1/п.2)	1,02	1,002	1,007	1,031	1,045	1,076
8	РВО (п.5/п.6)	16,36	149,5	33	11,37	6,63	10,87
9	Дохід від реалізації послуг (ДР)	57 735	57 612	61 901	84 748	10 9048	–
10	Собівартість послуг (С)	35 924	41 954	46 128	53 888	72 934	55 419
11	Витрати на управління (ВУ)	2 486	2 320	2 445	3 053	4 567	6 205
12	Витрати на збут (ВЗ)	14 214	11 182	11 645	22 367	20 012	30 073
13	Фінансові витрати (ВФ)	15	40	83	162	187	146
14	Податок на прибуток (ПП)	293	27	75	485	833	681
15	Чистий прибуток (ЧП)	978	103	320	2 067	4 493	2 397

З’ясувати ступінь впливу факторів на фінансовий результата підприємства за даними форми №2 «Звіт про фінансові результати» є

неможливим, з наступних: неевідомі показники обсяг випуску і реалізації, питома вага реалізованих послуг; також ціна і собівартість послуг.

Знаючи середній індекс цін, можемо визначити вплив змін цін, обсягу реалізованої та випущеної послуг на розмір чистого прибутку. Згідно з даними Державної служби статистики України в період з 2015 по 2015 роки (грудень до грудня) індекси цін мали такі показники:

Таблиця 3.14

у 2015 році проти 2014 року – 104,6;
у 2016 році проти 2015 року – 99,8;
у 2017 році проти 2016 року – 100,5;
у 2018 році проти 2017 року – 124,9;
у 2019 році проти 2018 року – 143,3;
у 2020 році проти 2019 року – 112,4.

Визначення впливу індексу цін на прибуток та показники, що його характеризують, подано в табл. 3.14

З табл. 3.14 видно, що дохід від реалізації у 2016 році зменшився порівняно з 2015 роком, а в усіх інших роках зростав. Це збільшення, можливо, було наслідком впливу двох факторів, а саме ціни реалізації та обсягу випуску послуг.

Таким чином, зростання цін сприяло збільшенню виручки від реалізації у 2015 році на 2 539 тис. грн., у 2016 році сприяло зменшенню виручки на 115 тис. грн., у 2017, 2018, 2019 роках сприяло збільшенню на 308, 16 895, 32 950 тис. грн. відповідно; збільшення обсягу випуску у 2016 і 2019 роках сприяло зменшенню виручки від реалізації на 7,5 і 8 650 тис. грн. відповідно; у 2017 і 2018 роках – збільшенню виручки на 3 981 і 5 952 тис. грн. відповідно.

Таким чином, за рахунок зміни ціни собівартість у 2016 році зменшилась на 84 тис. грн., у 2015, 2017, 2018, 2019 роках виросла на 1 580, 230, 10 743, 22 038 тис. грн. відповідно; за рахунок зміни обсягу випуску

собівартість у 2016 і 2017 роках виросла на 6 114 і 3 944 тис. грн. відповідно; у 2018 і 2019 роках вона зменшилась на 2 983 і 2 992 тис. грн. відповідно [34 ,с. 90].

За розрахунками відображено наступну ситуацію: ціна реалізації має вплив на чистий прибуток через собівартість і дохід від реалізації. Якщо вплив здійснюється через собівартість тоді прибуток зменшується, а якщо через дохід від реалізації тоді збільшується.

Визначаючи вплив на прибуток витрат на управління, на збут та фінансових витрат, треба пам'ятати, що вони є факторами зворотного впливу, тобто у формули треба підставляти мінус.

Отже, зменшення цих витрат у 2016 році порівняно з 2015 роком привело до збільшення прибутку на суму 3 173 тис. грн., а у 2017 і 2018 роках збільшення цих витрат сприяло зменшенню прибутку на 631 і 11 409 тис. грн. відповідно. У 2019 році збільшення витрат на управління і фінансових витрат, але зменшення витрат на збут сприяли збільшенню прибутку на 816 тис. грн.

Вплив податку на прибуток означає, що збільшення величини податку на прибуток у 2017, 2018, 2019 роках сприяло зменшенню прибутку на 48, 410, 348 тис. грн. відповідно, а зменшення податку на прибуток у 2016 році сприяло збільшенню прибутку на 266 тис. грн.

Згідно формули значущості $\alpha=0,05$ можливо надати наступне твердження: для постійних витрат, на збут, фінансових витрат коефіцієнт взаємозв'язку між ними та чистим прибутком є незначним, отже між цими показниками і чистим прибутком є взаємозв'язок, також вино впливають на чистий прибуток.

Модель впливу фінансового результату від операційної діяльності на чистий прибуток відображає, кожну тисячу гривень фінансового результату надає прибутку на 0,83 тис. грн. [23 ,с .54].

Модель впливу податку на прибуток на чистий прибуток зображає наступне: кожна тисяча гривень податку на прибуток збільшує чистий прибуток на 5,36 тис. грн.

Модель впливу витрат на управління прибутку на чистий прибуток надає : кожна тисяча гривень витрат на управління збільшує чистий прибуток на 1,89 тис. грн.

Модель впливу чистого доходу на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень чистого доходу надає чистий прибуток на 0,06 тис. грн.

Модель впливу витрат операційної діяльності на чистий прибуток полягає в наступному : кожна тисяча гривень витрат операційної діяльності збільшує чистий прибуток на 0,06 тис. грн.

Модель впливу доходу від реалізації послуг на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень доходу від реалізації послуг може надати чистого прибутку на 0,07 тис. грн.

Модель впливу змінних витрат на чистий прибуток відображає: кожна тисяча гривень змінних витрат збільшує чистий прибуток на 0,26 тис. грн.

Модель впливу валового прибутку на чистий прибуток : зображає кожна тисяча гривень валового прибутку збільшує чистий прибуток на 0,18 тис. грн. [46, .с 71].

Модель впливу собівартості послуг на чистий прибуток полягає в наступному: кожна тисяча гривень собівартості послуг збільшує чистий прибуток на 0,11 тис. грн.

Модель впливу постійних витрат на чистий прибуток : кожна тисяча гривень постійних витрат збільшує чистий прибуток на 0,07 тис. грн.

Модель впливу фінансових витрат на чистий прибуток зображає, що кожна тисяча гривень фінансових витрат збільшує чистий прибуток на 19,78 тис. грн.

Модель впливу витрат на збут на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень витрат на збут збільшує чистий прибуток на 0,28 тис. грн. [24 ,с. 92].

Таблиця 3.15.

Показники, які мають вплив на чистий прибуток $0,8 < r < 0,9$

Показники	Рівняння	R2	F	r
Постійні витрати	$y = -3029,69 + 0,07x_i$	0,72	7,94	0,85204
Фінансові витрати	$y = -334,71 + 19,78x$	0,68	6,52	0,82759

Таблиця 3.16

Показники, які мають найбільший вплив на чистий прибуток ($r > 0,9$)

Показники	Рівняння	R2	F	r
Фінансовий результат від операційної діяльності	$y = -63,80 + 0,83x_i$	0,99	1 637	0,99908
Податок на прибуток	$y = -246,06 + 5,36x_i$	0,97	108,4	0,98645
Витрати на управління	$y = -4037,41 + 1,89x_i$	0,97	106,78	0,98624
Чистий дохід	$y = -3307,68 + 0,06x_i$	0,95	65	0,97769
Витрати операційної діяльності	$y = -3546,06 + 0,06x_i$	0,94	55	0,97384
Дохід від реалізації послуг	$y = -4150,26 + 0,07x_i$	0,94	49	0,97083
Змінні витрати	$y = -3424,35 + 0,26x_i$	0,91	31,11	0,95502
Валовий прибуток	$y = -2761,39 + 0,18x_i$	0,91	30	0,95429
Собівартість послуг	$y = -4162 + 0,11x$	0,83	15,5	0,91555

Таблиця 3.17.

Показники, які мають вплив на чистий прибуток $r < 0,8$

Показники	Рівняння	R2	F	r
Витрати на збут	$y = -2844,6 + 0,28x$	0,61	4,8	0,78661

Проаналізувавши фактори в впливу на прибуток ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”, можна надати наступні висновки: усі вищезазначені фактори впливають на розмір чистого прибутку. Найбільшого впливу на чистий прибуток здійснюють такі показники: податок на прибуток, витрати на управління, фінансовий результат від операційної діяльності, змінні витрати, дохід від реалізації послуг, собівартість послуг, валовий прибуток.

Отже, при зростанні прибутку у підприємства також зростають витрати на управління.

4 ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБҐРУНТУВАННЯМ РЕКОМЕНДАЦІЙ З УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Інтегровану звітність можна назвати зовсім новим явищем не тільки в закордонній практиці, але й в українській. Тому що вона є в розумінні звітності більш сучасної й перспективної, чому фінансова звітність, то при її впровадженні й подальшому використанні виникають проблеми. Розглянемо основні відмінності звітності майбутнього й фінансової звітності на основі даних таблиці 4.1., для того, щоб зрозуміти, з якими проблемами можна зіштовхнутися при формуванні й впровадженні інтегрованого звіту.

Таблиця 4.1.

Істотні відмінності інтегрованої й фінансової звітностей

Параметр	Фінансова звітність	Інтегрована звітність
Керування	Фінансовим капіталом	Усіма видами капіталу
	Інтегрований звіт організовує не тільки керування фінансовим капіталом, але й інтелектуальним, соціальним і іншими видами капіталів, їх взаємозалежність у досягненні успіху	
Спосіб мислення	Ізольоване	Інтегроване
	Звітність майбутнього встановлює інтегроване мислення, тобто робить планування, керівництво й поширення інформації про весь комплексний процес складання цінності, а також про те, яким образом це приводить до досягнення успіху в перспективі	
Рамки в часі	Короткостроковий період	Короткостроковий, середньостроковий, довгостроковий періоди
	Інтегрована звітність ураховує всі фактори впливу на неї	
Здатність до адаптації	Визначена правилами	Більш гнучка
	Щоб забезпечити однаковість і дати можливість порівняння, необхідний певний рівень орієнтації на дотримання вимог. Інтегрована звітність пропонує заснований на ряді принципів підхід, який фокусує більша увага до факторів, істотних для певних галузей і організацій.	
Стислість	Складна в сприйнятті	Коротка й по суті
	Більші звіти й звіти з тільки фінансовими даними часто недоступні для розуміння багатьох користувачам.	

На основі даних таблиці 4.1. можна зробити висновок про те, що інтегрована звітність у порівнянні з фінансовою звітністю більш інформативна, є гнучкою, також створює цінність компанії в майбутньому.

У результаті аналізу річного звіту На ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”, що публікує фінансову й нефінансову інформацію, можна виділити ряд переваг від використання інтегрованої бухгалтерської звітності [57, с. 80]:

- вірогідність даних нефінансового характеру;
- виникнення довірливих відносин з користувачами інформації;
- зміцнення зв'язку фінансових і нефінансових підрозділів організації;
- підвищення якості корпоративного керівництва в компанії й стратегічного мислення;
- реформування твердження взаємозв'язки фінансових і нефінансових ризиків;
- здійснення взаємозалежності стратегічних, екологічних, соціальних і фінансових цілей організації;
- створення можливості формування нових джерел доходу;
- посилення якості зв'язки з інвесторами, власниками й іншими зацікавленими сторонами.

При розгляді переваг від використання інтегрованої звітності слід звернути увагу на виникаючі проблеми від її застосування.

До основних проблемам можна віднести:

- відсутність чіткого нормативно-правового регламентування;
- відсутність програм підготовки фахівців з відповідного до напрямку;
- існуюча практика ведення бухгалтерської звітності й менталітет у цілому.

Це пов'язане з тим, що перехід на даний вид звітності в компаніях тільки відбувається. Впровадження звітності майбутнього - це досить трудомісткий процес, який вимагає необхідну інформаційну забезпеченість компаній. Інтегрована звітність є сучасним трендом у розвитку способів

надання необхідної інформації для оцінки надійності й перспективності компанії [41 ,с. 65].

Формування інтегрованої облікової системи потребує утворення цільного простору такої інформації : дані соціального, екологічного, бухгалтерського і стратегічного обліку для перетворення інтегрованою системою в доступну інформацію для користувачів.

Сформований єдиний простір інформації може надавати наступні переваги:

- унеможливлення повторного введення даних одночасно змога використовувати інформацію в екологічному, бухгалтерському або стратегічному обліку;
- створення вищого рівня достовірності інформації за допомогою одноразового введення даних та низького рівня помилок при багаторазовій обробці інформації різними підсистемами;
- порівняння інформації, яка розміщена у різних системах обліку, за допомогою використання єдиного інформаційного простору;
- зниження витрат на утримання додаткових служб;
- систематизація документообігу на підприємстві за рахуно зниження обсягу інформації;
- скорочення трудовитрат та термінів сформування інтегрованого звітування;
- автоматична перевірка інформації фінансових і не фінансових показників;
- змога запровадження міжнародного формату передачі інтегрованого формату перендачі інтегрованої звітності, яку було сформовано за принципами МСФЗ, Basel; [24 ,с. 87].

Для другого етапа створення інтегрованої облікової політики важливого значення набуває функціонування технічних засобів для накопичення, обробки і зберігання інформації в Інтгрованому банку даних.

Інтегрований банк даних – це комплекс заходів, що включає: алгоритми розрахунку показників інтегрованого звіту на базі

запропонованого уніфікованого альбому показників; програмні та технічні засоби, які в сукупності забезпечують створення та експлуатацію системи накопичення інформації спеціальні контури кодування та трансформації даних в інформацію.

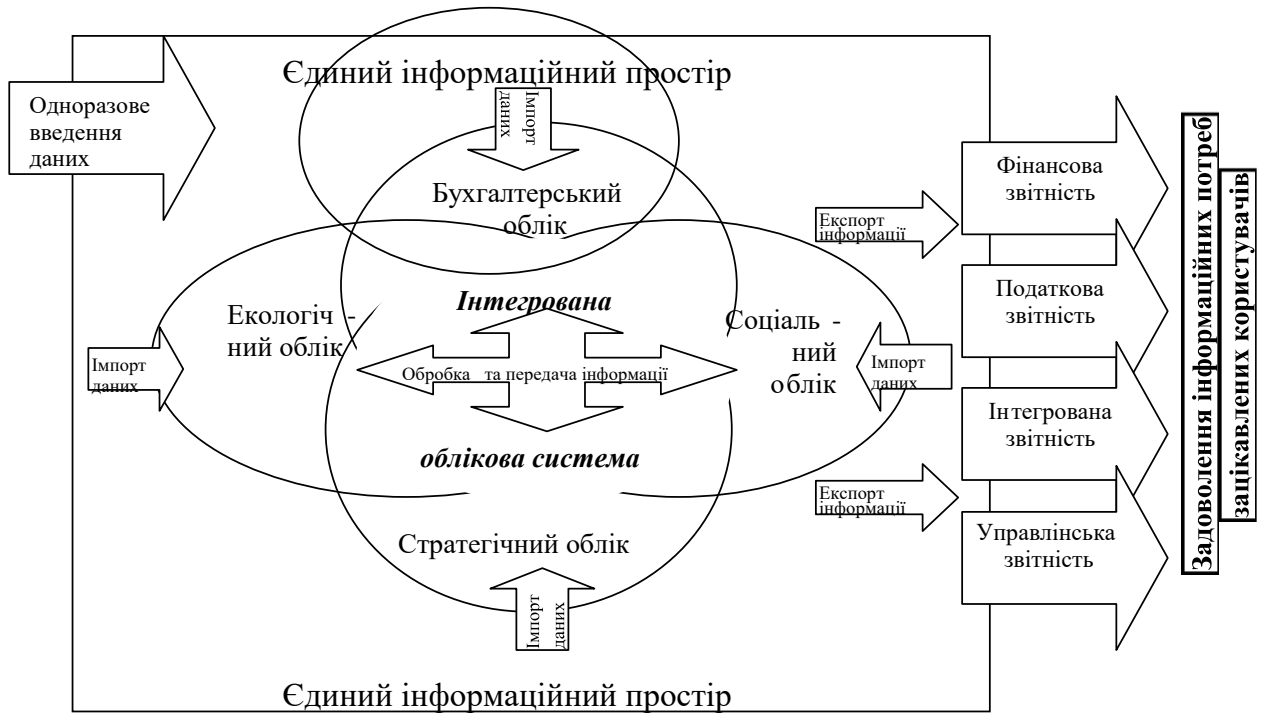

Рис. 4.1. Формування єдиного інформаційного простору інтегрованої облікової системи

Також, інтегрований банк даних повинен забезпечувати [39 ,с. 87]:

- автоматичне оновлення, коректування та використання даних в багатьох аспектах;
- підтримка взаємозв'язку із зацікавленими користувачами.

Важлового значення при автоматизації процесу набуває категорія «професійні судження». Застосування професійного судження обумовлено наступними обставинами:

- відкриття інформації про об'єкти бухгалтерського обліку, які не включають у фінансову звітність такі як відомості щодо природних.

інтелектуальних, соціально-репутаційний капітал, ділова репутація, елементи бізнес-моделі;

- постає нагальна необхідність прибрати розбіжності облікових нормативно-правових актів та відсутність визначених законодавством підходів до відображення господарських операцій;

- використання професійного судження для означення суттєвості змісту інтегрованого звітування [35, с. 88];

- використання професійного судження для оцінювання фінансових та не фінансових показників;

- завчасне надання відповідей на запити від зацікавлених користувачів.

Згідно погляду О.В. Харламової, професійне судження варто розглядати як основний підхід до формування звітності, який обмежує потоки обліково-звітної інформації та надає обов'язкові принципи для оцінювання та розкриття інформації.

Також до особливостей формування інтегрованого звітування є використання технологій створених на основі децентралізованої обробки даних.

Особливості інформаційної технології, які засновані на основі децентралізованої обробки даних, полягають в наступному: формування локальних і багаторівневих обчислювальних мереж; створенні єдиного інтегрованого банку даних; збільшенні складу бухгалтерських та інших розрахунків, необхідних для визначення показників інтегрованого звіту, які виконуються обчислювальною технікою; можливості інформаційно-довідкового обслуговування співробітників бухгалтерії, проведення аналізу та оцінки стану системи управління ефективністю виробництва, отриманого маржинального доходу і прибутку в кожному підрозділі суб'єкта господарювання чи підприємства учасника об'єднаного бізнесу.

Децентралізована обробка первинних облікових даних зосереджена на:

- підтримку умова для незалежності підрозділів підприємства чи групи підприємств без втрати переваг об'єднання; [24, с. 32];
- погодження моделі управління керівників низових ланок відповідно до зальної політики компанії;
- зменшення витрат для передачі інформації в центр;
- поліпшення функцій бухгалтерського обліку на місцях виконання господарських операцій.

До обов'язкових елементів інтегрованого звіту також належить опис зовнішнього середовища організації, отже інформаційне поле розрізняють на внутрішнє і зовнішнє. Внутрішнє поле сформоване в кордонах суб'єкта господарювання, яка ґрунтується на інформації, що утворилась внаслідок його діяльності. Зовнішнє інформаційне поле ґрунтується на основі елементів, що мають опосередкований вплив. До цих елементів належать: політичні процеси у країні, правове регулювання, стан економіки, рівень науково-технічного та технологічного розвитку суспільства, соціальний та культурний складники суспільства, демографічні фактори, стан навколишнього середовища, ринкове середовище, фінансовий стан контрагентів та конкурентів, тенденції розвитку товарних та фінансових ринків і їх суб'єктів, світові глобальні процеси тощо. Для ефективного функціонування автоматизованого процесу створення інтегрованої звітності важливо вдосконалювати взаємодію зовнішнього і внутрішнього інформаційних полів.

Міжгалузевою робочою групою з питань формування інтегрованої звітності при описі кожного структурного елементу повинно окреслюватися технічне завдання. Зпроектованні інформаційні потоки на основі технічного завдання зможуть реалізувати основні принципи побудови інтегрованого звітування, визначити повноту інформації та захист від незаконного використання. [51, с. 88].

Процес автоматизації облікової системи є неможливим без підготовки облікових номенклатур та системи їх кодування

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі на основі проведеного дослідження вирішено актуальні завдання щодо обґрунтування теоретичних положень та розробці на цій основі практичних рекомендацій з удосконалення засад складання звітності та її аналізу в системі інформаційного забезпечення прийняття рішень. Основні висновки та результати, одержані в ході дослідження зводяться до такого:

1. Досліджено теоретичне обґрунтування особливостей обліку і аналізу інтегрованої звітності підприємства, яке доводить, що інтегрована звітність - це звітність, яка, крім повної достовірної інформації про компанію, містить інформацію про стратегічні плани фірми в майбутньому й про перспективи її діяльності. Також дана звітність представляє інформацію нефінансового характеру, наприклад, стратегію й план розвитку компанії; екологічну й соціальну складову діяльності компанії; стиль і модель керування компанією; плани про майбутні події, які вплинуть на діяльність компанії, методи керування, результати діяльності по напрямках. Інтегрований звіт акцентується на прозорому відбитті всіх наявних у компанії ресурсів. Дана інформація, як правило, впливає на рішення, прийняті інвесторами, аудиторями, власниками, аналітиками.

2. Визначено існуючі методичні підходи дослідження процесу формування інтегрованої звітності підприємства, які свідчать що інформацію для інтегрованої звітності слід формувати у відповідності з наступними принципами: стратегічна спрямованість, пов'язаність інформації, орієнтація на майбутнє, залучення зацікавлених сторін і орієнтація на їхні потреби, стислість, надійність і істотність.

Сформована по даних принципах інтегрована звітність дозволяє користувачеві оцінити її з погляду сталого розвитку й зробити правильні висновки при аналізі її показників. Користувачеві важливо знати, що організація здатна створювати цінності протягом короткострокового,

середньострокового й довгострокового періоду, коли, у свою чергу, стандартний фінансовий звіт організації не дає можливості явно визначити наміру компанії.

3. Проаналізовано фінансові результати підприємства за 2018-2020 г.г. діяльності ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”. Аналіз фінансового стану господарства показує, що прибуток, який отримало підприємство, склав 3244 тис. грн., по відношенню до минулого року відбулось недоотримання 1793 тис. грн. (35,6 %), за рахунок зменшення вартості виробничих запасів на 217 тис. грн. (15,3 %), коштів - на 890 тис. грн. (99,7 %), збільшення вартості необоротних активів на 1089 тис. грн. (12,02 %), власного капіталу – на 3244 тис. грн. (30,7 %) порівняно з 2018 р. Зросла заборгованість за позиками на 1798 тис. грн. (144,8 %), та кредиторська заборгованість на 1498 тис. грн. (120,7 %), проте зменшилась виручка від реалізації послуг на 4409 (20,2 %) та зросли затрати на виробництво на 6078 тис. грн. (32,7 %) порівняно з минулим роком.

Зате прибуток у 2020 р. перевищує на 1775 тис. грн. прибуток, який одержали у 2018 р., за рахунок збільшення вартості виробничих запасів на 219 тис. грн. (22,2 %), за рахунок зменшення коштів на 22 тис. грн. (91,6 %), підвищення вартості необоротних активів на 7339 тис. грн. (261,2 %) та власного капіталу на 8281 тис. грн. (149, 8 %) порівняно з 2019 р. Зросла дебіторська заборгованість на 982 тис. грн. (450,4 %), збільшилась кредиторська заборгованість на 1897 тис. грн. (225,2 %) та заборгованість за позиками на 2197 тис. грн. (260,9 %), також зросла виручка від реалізації послуг на 4859 тис. грн. (38, 7%), що зумовило підвищення затрат на виробництво на 11 622 тис. грн. (89, 2%) порівняно з 2018 р.

4. При дослідженні методики моделювання фінансових результатів обрана методика моделювання фінансових результатів, включає п'ять етапів. На першому етапі аналізу визначається стратегія компанії за допомогою спресе- аналізу на основі кількісних оцінок зовнішнього й внутрішнього середовища. На другому етапі обґрунтовується алгоритм прогнозування

виторгу й інших фінансових результатів на основі експонентного згладжування й побудови трендових моделей. Третій етап присвячений побудові регресійних моделей поточних і капітальних витрат і обґрунтуванню інших показників, необхідних для розрахунків прогностичних фінансових результатів компанії. На четвертому етапі обґрунтовуються параметри реалістичного, песимістичного й оптимістичного сценаріїв розвитку компанії. На заключному етапі розраховуються прогностичні фінансові результати, фундаментальна вартість компанії й оцінюється ймовірність їх досягнення.

Модель впливу фінансового результату від операційної діяльності на чистий прибуток відображає, кожна тисячу гривень фінансового результату надає прибутку на 0,83 тис. грн. Модель впливу податку на прибуток на чистий прибуток зображає наступне: кожна тисяча гривень податку на прибуток збільшує чистий прибуток на 5,36 тис. грн. Модель впливу витрат на управління прибутку на чистий прибуток надає : кожна тисяча гривень витрат на управління збільшує чистий прибуток на 1,89 тис. грн. Модель впливу чистого доходу на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень чистого доходу надає чистий прибуток на 0,06 тис. грн. Модель впливу витрат операційної діяльності на чистий прибуток полягає в наступному : кожна тисяча гривень витрат операційної діяльності збільшує чистий прибуток на 0,06 тис. грн. Модель впливу доходу від реалізації послуг на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень доходу від реалізації послуг може надати чистого прибутку на 0,07 тис. грн. Модель впливу змінних витрат на чистий прибуток відображає: кожна тисяча гривень змінних витрат збільшує чистий прибуток на 0,26 тис. грн. Модель впливу валового прибутку на чистий прибуток : зображає кожна тисяча гривень валового прибутку збільшує чистий прибуток на 0,18 тис. грн..Модель впливу собівартості послуг на чистий прибуток полягає в наступному: кожна тисяча гривень собівартості послуг збільшує чистий прибуток на 0,11 тис. грн. Модель впливу постійних витрат на чистий прибуток : кожна тисяча

гривень постійних витрат збільшує чистий прибуток на 0,07 тис. грн. Модель впливу фінансових витрат на чистий прибуток зображає, що кожна тисяча гривень фінансових витрат збільшує чистий прибуток на 19,78 тис. грн. Модель впливу витрат на збут на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень витрат на збут збільшує чистий прибуток на 0,28 тис. грн.

5. Проведено комплексну інтерпретацію результатів дослідження та зроблено рекомендації з удосконалення обліку інтегрованої звітності на підприємстві. У результаті аналізу річного звіту На ДП “Придніпровський експертно-технічний центр Держпраці”, що публікує фінансову й нефінансову інформацію, можна виділити ряд переваг від використання інтегрованої бухгалтерської звітності: вірогідність даних нефінансового характеру; виникнення довірливих відносин з користувачами інформації; зміцнення зв'язку фінансових і нефінансових підрозділів організації; підвищення якості корпоративного керівництва в компанії й стратегічного мислення; реформування твердження взаємозв'язки фінансових і нефінансових ризиків; здійснення взаємозалежності стратегічних, екологічних, соціальних і фінансових цілей організації; створення можливості формування нових джерел доходу та посилення якості зв'язки з інвесторами, власниками й іншими зацікавленими сторонами.

В результаті емпіричних досліджень виявлено доцільність застосування для оцінки капіталу та розкриття інформації про його елементи в інтегрованій звітності підходу, який базується на використанні розробленої методики визначення шляхом розрахунку індексу залежності показників від діяльності суб'єкта господарювання та індексу впливу таких показників на діяльність суб'єкта господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Атамас П. Й. Інтегрована корпоративна звітність: проблеми впровадження / П. Й. Атамас // Академічний огляд. – 2015. – № 1(42). – С. 78–85.
2. Безверхий К. В. Методичні засади формування інтегрованої звітності підприємства / К. В. Безверхий // Облік і фінанси. – 2014. – № 3(65). – С. 8-14.
3. Безверхий К.В. Звітність у теорії вітчизняних і зарубіжних вчених інституціоналістів / К.В. Безверхий // Бізнес Інформ. – 2014. – № 2(433). – С. 299-307.
4. Безверхий К.В. Інтегрована звітність підприємства: економічна сутність поняття. Науковий вісник національної академії статистики, обліку та аудиту. 2016. № 4. С. 43-57.
5. Бігдан І.А. Організація облікових номенклатур як першооснова організації облікового процесу / І.А. Бігдан, Г.М. Фадєєва // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. Х : ХДУХТ, 2012. Вип. 2. С. 47.
6. Борщ Л.М. Інвестиції в Україні: стан, проблеми і перспективи / Л.М. Борщ. К. : Т-во «Знання», КОО, 2002. 318 с.
7. Бутинець Ф.Ф. Інтегрований облік як засіб управління підприємством / Ф.Ф. Бутинець, А.В. Драбаніч // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2016. – № 2. С. 12–24.
8. Вахрушина М. А., Малиновская Н. В. Корпоративная отчетность: новые требования и направления развития // Международный бухгалтерский учет. 2014. № 16. С. 2-9.
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і доп.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
10. Гетьман В. Г.О концептуальних основах и структуре международного стандарта по интегрированной отчетности // Международный бухгалтерский учет. 2014. № 44.

11. Глобальний договір ООН Звіт про результати kpmg.ua – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:[https:// www.kpmg.com/UA/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/KPMG_in_Ukraine_Communication_on_Progress_2011_UKR.pdf](https://www.kpmg.com/UA/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/KPMG_in_Ukraine_Communication_on_Progress_2011_UKR.pdf)
12. Голов С.Ф., Костюченко В.М., Кузіна Р.В. Інтегроване звітування: концепція, методологія та організація : Монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 252 с.
13. Гриценко О.І. Фактори впливу соціальних аспектів діяльності на формування інтегрованої звітності. Проблеми інноваційного розвитку економіки України: збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук. Наукова організація «Перспектива»: у 2-х частинах. Дніпропетровськ: Видавничий дім «Гельветика». 2014. Ч. 1. С.145–152.
14. Гуляєва Н.М. Фінансові ресурси підприємств / Гуляєва Н.М., Сьомко О.В. // Фінанси України. - 2008. - № 12.
15. Гушул, І. Белова І. Проблеми та перспективи корпоративної звітності. Цифрова економіка: тренди та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [м. Тернопіль, 25 жовтня 2018 р.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. С. 270-274.
16. Давидюк Т. В. Конвергенція бухгалтерської та соціальної звітності в частині людського капіталу: розвиток існуючих підходів. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2012. № 2(3). С.123-129.
17. Домашенко Ю. В. Інтегрована звітність: вдосконалений облік операцій як показник ефективності діяльності. Економічний вісник. 2013. №1. С. 65-72.
18. Економічний аналіз / [М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка]. - К.: КНЕУ, 2001. - 540 с.
19. Євдокимов В. В., Легенчук С. Ф., Грицишен Д. О., Барішнікова О. М. Інтегрована звітність підприємств: монографія. Житомир : ЖДТУ. 2014. 180 с.

20. Єршова Н. Ю. Розвиток методологічних основ формування інтегрованої звітності. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. 2016. Вип. 1(1).С. 451-459.
21. Єфименко,Т. І. Запровадження інтегрованої звітності та реформування бухгалтерського обліку в умовах євроінтеграції. Фінанси України. 2014. No 10. С. 7-23.
22. Жук В.М. Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки: [монографія] / В.М. Жук. - К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2012. – 454 с.
23. Зоріна О. А. Організація інтегрованої системи обліку та звітності як інформаційної бази аналізу. Економіка Крима. 2011. №2 (35). С. 265–269.
24. Интегрированная отчетность: визов менеджменту / А.И. Агеев, М.В. Галушкина, Е.В. Копкова, В.А. Смирнова, К. Штукельбергер. М.: Институт экономических стратегий, Национальный центр научно-технической информации, 2016. 212 с.
25. Інтегрована звітність: аналітичний огляд за липень 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://www.svb.org.ua/sites/default/files/csr_ukraine_white_paper_2013_july_integrated_reporting.pdf.
26. Как готовить интегрированный отчет: полезные советы и рекомендации экспертов Baker Tilly – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bakertilly.ua/ru/news/id468>
27. Каспина Р. Г., Шнейдман Л. З. Новый подход к формированию корпоративной отчетности нефтяных компаний // Нефтяное хозяйство. 2013. № 9. С. 14-17. 3. Когденко В. Г., Мельник М. В. Интегрированная отчетность: вопросы формирования и анализа // Международный бухгалтерский учет. 2014. № 10. С. 2-15.
28. Коваленко О. М. «Інтелектуальний капітал» як економічна категорія. Формування ринкової економіки : зб. наук. пр. 2006. Вип. 16. С. 56-63.
29. Корягін М.В., Куцик П.О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: монографія. Київ : Інтерсервіс, 2016. 276 с.

30. Костирко Р. О. Інтегрована звітність – інструмент соціально відповідального бізнесу. Часопис економічних реформ. 2014. № 1(13). С. 49–54.
31. Костирко Р. О., Лісничка Т.В. Інтегрована звітність – інструмент забезпечення сталого розвитку суспільства. Економіка. Менеджмент. Підприємництво. 2012. №24 (I). С. 189 – 195.
32. Кравченко О.В., Овчарова Н.В. Теоретичні та методичні засади формування інтегрованої звітності в Україні. Економіка і суспільство. Вип. 6. 2016. вид-во: Мукачівський державний університет. С. 359-366.
33. Крутова А.С. Синтез ієрархічної структури інформаційних ресурсів управління суб'єктами електронної комерції / А.С. Крутова // Проблеми економіки. 2017. № 2. С. 210–216.
34. Кузіна Р. В. Підготовка інтегрованої корпоративної звітності на основі системи збалансованих показників. Вісник Одеського національного університету. Економіка. 2015. Т. 20. вип. 2. С. 190-195.
35. Кузнецова С.А. Інтегрована управлінська звітність: глобальні виклики та локальні рішення в епоху ноосфери / С.А. Кузнецова // Економічний нобелівський вісник. – 2014. – № 1 (7) – С. 270-279.
36. Кузьменко О. А., Абросимова М. В. Интегрированная отчетность – новая модель отчетности для российских корпораций // Академический вестник. 2014. № 1 (27). С. 102-113.
37. Куцик П.О. Організація впровадження інтегрованої системи обліку та звітності. Торгівля, комерція, підприємництво. 2012. Вип. 14. С. 48-59.
38. Лаговская Е.А. Интегрированная модель отчетности: преимущества и недостатки применения / Е.А. Лаговская // Вестник Брестского государственного технического университета. – 2012. – № 3. – С. 33-36.
39. Легенчук С.Ф. Концепція інтегрованої звітності як засіб підвищення якості інформування про капітал підприємства. Сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу: матер.

міжнар. наук-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 16-17 жовтня 2015 року), Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2015. С. 87–90.

40. Лессидренска Т. Интегрированный отчет-платформа для управления компанией [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://www.inesnet.ru/magazine/mag_archive/free/2012_05/ES2012-05Teodorina_Lessidrenska.pdf

41. Ложников И.Н. Важнейшие тенденции развития бухгалтерского учета / И.Н. Ложников // Вестник бухгалтера московского региона. – 2011. – № 1. – С. 15-22.

42. Лоханова Н. О. Інтеграційні процеси в обліку в умовах інституціональних перетворень : монографія. Херсон : Грінь Д. С., 2012. 400 с.

43. Лоханова Н. О. Інтегрована звітність як продукт цілісної обліково-аналітичної системи / Н. О. Лоханова // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – Випуск 4(47). – С. 50–56.

44. Лоханова Н.О. Інтеграційні процеси в обліку в умовах інституціональних перетворень: [монографія] / Н.О. Лоханова. – Херсон: Грінь Д.С., 2012. – 400 с.

45. Лоханова Н.О. Корпоративна звітність в Україні і світі в контексті євроінтеграції – вимоги інвесторів, проблеми, перспективи. Економіка та держава. Вип. № 10. 2014. С. 6-10.

46. Макаренко В. Ю. Визначення суттєвості як провідного принципу формування інтегрованої звітності. Бізнес Інформ. 2018. № 3. С. 247–251

47. Макаренко І.О. Інтегрована звітність як майбутнє корпоративної звітності. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції, (м. Суми, 24-25 жовтня 2013 року): в 2 т. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ». Т. 2. 2013. С. 63-65.

48. Максимова В.Ф., Кузіна Р.В. Деякі питання формування складу фінансових і нефінансових показників інтегрованої звітності. Науковий

- вісник Мукачівського державного університету. Сер. : Економіка. 2015. Вип. 2(1). С. 243-249.
49. Максимчук М.О. Організаційні аспекти підготовки інтегрованої звітності відповідно до міжнародного стандарту «Інтегрована звітність». Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія Економічні науки. 2016. № 4. С. 76–84
50. Мних Є. Ефективність інтегрованих обліково-аналітичних систем / Є. Мних // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2013. № 1. С. 109–116.
51. Нестеренко О.О. Методологія та організація формування інтегрованої звітності: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: спец. 08.00.09 / Харківський державний університет харчування та торгівлі. Харків. 2018. 43 с.
52. Парова З. Г. Проблема создания условий внедрения интегрированной отчетности в России // Управленческий учет. 2015. № 9. С. 97-104.
53. Петрова Е. А. Позиционирование интегрированной отчетности как источника конкурентного преимущества // Международный бухгалтерский учет. 2014. № 43 (337). С. 23-32.
54. Петрушевська В.В., Соболева Я.С. Перспективи впровадження інтегрованої звітності як інструменту підвищення інвестиційної привабливості українських підприємств. Потенціал стійкого розвитку та фінансова безпека соціально-економічних систем: І Всеукраїнська науково-практична конференція (17 – 18 жовтня 2013 р.). Сімферополь: ВД «АРІАЛ». 2013. С. 249–252.
55. Проданчук М.А. Корпоративна звітність в умовах управління. Культура народів Причорномор'я. 2013. № 256. С. 158-163.
56. Руководство по отчетности в области устойчивого развития G4 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Russian-G4-Part-Two.pdf>
57. Сафанова Ф.Ю. Методика формирования интегрированного отчета : автореф. дис. ... на соискание уч. степени канд экон. наук : спец. 08.00.12

- «Бухгалтерский учет, статистика» / Ф.Ю. Сафанова. – Санкт-Петербург, 2014. – 21 с.
58. Свірко С.В. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах: навч. посібник / С.В. Свірко. К. : КНЕУ, 2004. 380 с.
59. Сучасний тлумачний словник української мови: 50000 слів ; за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Дубічинського. Х. : ШКОЛА, 2006. С. 465.
60. Томчук В.В. Інтегрована звітність: новий етап у еволюції бухгалтерського обліку / В.В. Томчук // Фінанси, облік, банки. 2017. № 1 (22). С. 170–180.
61. Харламова О.В. Фінансова звітність за міжнародними стандартами: методологія формування та практика імплементації в Україні: монографія / О.В. Харламова. Харків : Лідер, 2015. 372 с.
62. Хачатурова Т. О., Авдеева Н. М. К вопросу влияния: интегрированная отчетность, персонал и финансовый результат деятельности экономических субъектов // Молодой ученый. 2014. № 17. С. 357-359.
63. Шамонин Н. Н. Интегрированная отчетность и ее аудит — современное состояние и направление развития // Международный бухгалтерский учет. 2014. № 41.
64. Шимоханская Т.В. Совершенствование методологии учетно-аналитического обеспечения устойчивого развития организаций : автореф. дис. ... на соискание уч. степени доктора экон. наук : спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Т.В. Шимоханская. – М., 2011. – 51 с.